

Dr Janusz Panasiewicz
Zamość

Hipoteka miasta Hrubieszowa

W zasobie Archiwum Państwowego w Zamościu znajduje się zespół – *Hipoteka miasta Hrubieszowa i powiatu hrubieszowskiego*. Jest on jeszcze nieuporządkowany, liczy 3409 jednostek aktowych, co przekłada się na 83 metrów bieżących akt. Sama lista spisu zdawczo-odbiorczego nr 3 z 2002 r., sporządzonego przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Hrubieszowie, liczy 916 pozycji, z tym że w trakcie procedury przyjęcia wykreślono zeń 13 numerów hipotecznych¹, a dopisano trzy nowe, oraz włączono cztery księgi do istniejących już w spisie numerów hipotek. Sama *Hipoteka miasta Hrubieszowa* liczy 389 pozycji (w tym 11 jest dwu – i trzytomowych, a dwie to pozycje z dwoma numerami – składają się na jeden tom). Przekazanie dokumentów miało związek z nagromadzeniem się w Sądzie Rejonowym w Hrubieszowie dużej liczby nieczynnych już (zamkniętych) ksiąg wieczystych, a także wprowadzaniem w Polsce od 2003 r. sukcesywnej informatyzacji ksiąg wieczystych. Spis zdawczo-odbiorczy podpisała sędzia Katarzyna Kowalczyk z Wydziału Ksiąg Wieczystych.

Historycy uzyskali pełny dostęp do wszystkich źródłowych dokumentów dotyczących życia gospodarczego miasta i regionu; chociaż możliwości badań istniały i wcześniej, to jednak bez dostępu do zbioru dokumentów² uważanych za najcenniejsze źródła archiwalne. Dostęp zapewniony jest w oparciu o sporządzony podczas przekazania spis zdawczo-odbiorczy. Do czasu uporządkowania i pełnego opisanie zespołu odszukanie konkretnego nazwiska czy lokalizacji

-
- 1 Mogło to być spowodowane presją środowiska notariuszy, którzy w kwestii decyzji o wyłączeniu z publicznego obrotu prawnego ksiąg hipotecznych posiadali dobre rozeznanie, gdyż w latach 1964-1991 księgi wieczyste prowadziły państwowe biura notarialne.
 - 2 J. Panasiewicz, *Człowiek i dzieło. Stanisław Staszic i Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie*, Kraków 2015, fot. s. 421-422.

hipoteki w terenie wciąż będzie pozostawało dużym wyzwaniem badawczym. Wyszukiwanie na potrzeby niniejszego artykułu informacji o związkach miejskiej hipoteki z Towarzystwem Rolniczym Hrubieszowskim³ oraz pierwszym notariuszem hrubieszowskim Wincentym Gostkowskim⁴ pozwoliło odkryć lokalizację planów domów i posesji, ustalić język sporządzenia dokumentów i wiele ciekawostek onomastycznych.

Wobec powszechnego dostępu do internetowych wersji aktów prawnych i opisów encyklopedycznych, w skrócie przedstawia się kilka podstawowych definicji:

1. Hipoteka (z gr. ὑποθήκη) to ograniczenie prawa rzeczowego na konkretnej nieruchomości oraz na wybranych prawach, służące zabezpieczeniu wierzytelności wynikającej z oznaczonego stosunku prawnego, na mocy którego wierzyciel może dochodzić swych roszczeń od każdego z aktualnych właścicieli tej nieruchomości, z pierwszeństwem przed innymi niezapisanymi w hipotece. Sprzedaż nieruchomości przez dłużnika nie narusza prawa wierzyciela hipotecznego. Może on dochodzić zaspokojenia swych roszczeń od każdego, kto stanie się właścicielem lub użytkownikiem wieczystym tej nieruchomości.
2. Uprawniony z tytułu hipoteki to wierzyciel hipoteczny, natomiast właściciel nieruchomości obciążonej to dłużnik hipoteczny.
3. Hipoteka może zabezpieczać jedną lub więcej wierzytelności wynikających lub mogących wynikać z określonej umowy stron, może także zabezpieczać wierzytelności wynikające z więcej niż

3 Ks. Staszic zapewnił mieszkańcom hrubieszowskim już w drugim statucie Towarzystwa z 1816 r. (pierwszym w pełni zachowanym) dostęp do nisko oprocentowanego (2%) 20-letniego kredytu inwestycyjnego i obrotowego (modyfikowanego w kolejnych statutach). W przypadku realizacji ogniotrwałego budownictwa mieszkalnego kredyt był w znaczącej części umarzany. S. Staszic, *Kontrakt Towarzystwa wspólnego ratowania się w nieszczęściach między gminami włość hrubieszowską składającymi z daty 11 kwietnia 1816 r.*, wyd. J. Panasiewicz, Zamość 2001, s. 11-12. Art. 23: *Ponieważ ostatni tej włości hrubieszowskiej właściciel, Stanisław Staszic, nadając włościanom grunty z prawem wiecznego dziedzictwa, dodał także z jakimże prawem miastu Hrubieszów dochody z propinacji miejskiej piwa i wódki, oraz wszelkie wszelkich trunków, jako też dochody z młynów, tartaku i folusza pod miastem będących i również intratę z stawu jakakolwiek jest i być może [...] te intraty [...] na co innego w żadnym razie obróconemi być nie mogły, tylko jedynie rozpożyczane na zapomogę mieszkańców niniejszego towarzystwa w tych czterech przedmiotach: 1. na udoskonalenie rolnictwa; 2. na założenie manufaktur lub fabryki; 3. na prowadzenie kupiectwa; 4. na murowanie domu [...]. Art. 29: [...] winieni od pożyczzonej sumy płacić corocznie po dwa procent.*

4 J. Panasiewicz, *Polityka kredytowa ks. Staszica w świetle akt hrubieszowskiego notariusza Wincentego Gostkowskiego*, [w:] „Zeszyty Staszicowskie”, nr 10, Piła 2016, s. 105-119.

- jednego stosunku – gdy służy zabezpieczeniu finansowania jednego przedsięwzięcia (inwestycyjnego) przez kilku wierzycieli.
4. Hipoteka może być ustanowiona w drodze czynności prawnej lub na podstawie orzeczenia sądu, lub decyzji odpowiedniego organu podatkowego. Hipoteka powstaje dopiero z chwilą wpisu do księgi wieczystej i ujawnia się ją w jej dziale IV.
 5. Podstawą dokonania wpisu hipoteki do księgi wieczystej jest oświadczenie właściciela nieruchomości obciążanej o ustanowieniu hipoteki złożone w formie aktu notarialnego. Jeżeli ustanowienie hipoteki następuje na rzecz banku, to wystarcza tylko oświadczenie złożone w formie pisemnej.
 6. Rygor formy nie dotyczy oświadczenia składanego przez wierzyciela hipotecznego.
 7. Podstawą wpisu do księgi wieczystej może być: postanowienie sądu o udzieleniu zabezpieczenia, tytuł wykonawczy, postanowienie prokuratora, ostateczna decyzja administracyjna i zarządzenie zabezpieczenia. Taka hipoteka powstaje bez woli właściciela obciążanej nieruchomości.
 8. Hipoteka wygasa z chwilą wygaśnięcia zabezpieczonej wierzytelności, chyba że z danego stosunku prawnego mogą powstać w przyszłości kolejne wierzytelności podlegające zabezpieczeniu. Jeżeli wierzytelność jest wymagalna, a wierzyciel dopuszcza się zwłoki lub jego zaspokojenie napotyka trudności, hipoteka wygasa, gdy właściciel nieruchomości złoży zabezpieczoną kwotę do depozytu sądowego, zrzekając się jednocześnie uprawnienia do odebrania jej z powrotem.
 9. W przypadku, gdy dłużnik nie wykonał swojego zobowiązania, zaspokojenie wierzyciela hipotecznego następuje w drodze sądowego postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel nie może sam sprzedać lub przejąć nieruchomości obciążonej hipoteką. W celu uzyskania swojej należności musi on złożyć wniosek o wszczęcie egzekucji wraz z tytułem wykonawczym do komornika. Prawomocny wyrok stanowi tytuł egzekucyjny, który sąd na wniosek wierzyciela zaopatrzy w klauzulę wykonalności, tworząc tytuł wykonawczy.
 10. Księgi wieczyste są rejestrem publicznym, który przedstawia stan prawny nieruchomości i pozwala autorytatywnie ustalić, komu i jakie przysługują do niej prawa.

Dzieje hipoteki w Polsce

Formalnie dzieje polskiej hipoteki rozpoczyna konstytucja sejmowa z 1588 r. o ważności zapisów (choć historycy zidentyfikowali dokumenty hipoteki już dla XIV w.). Konstytucja ustalała, że pierwszeństwo przysługuje roszczeniu tego wierzyciela, który ma wcześniejszą, a w sposób właściwy zapisaną hipotekę na jakichś dobrach. Początkowo prowadziły je sądy ziemskie, lecz w XVII w. przekazano tę czynność sądom grodzkim (po rozbiorach zaborcy stopniowo wprowadzali własne regulacje prawne w zakresie rejestracji ziemskich stosunków własnościowych).

W oparciu o tę zasadę prawną obrót nieruchomościami zapisywany był w księgach miejskich, czego doskonałym przykładem jest darowizna ks. Stanisława Staszica dla justycjariusza hrubieszowskiego Józefa Wężyka-Widawskiego, dokonana w Radzynie w 1806 r., a zapisana przez obdarowanego 19 IX 1910 r. (już po przyłączeniu cyrkułu zamojskiego do Księstwa Warszawskiego) w Aktach miasta Hrubieszowa⁵ [ryc. 1]. Zapis ten i wcześniejszy pozwalają częściowo rozwikłać lokalną legendę o wejściu rodziny du Chateau w posiadanie dworu, najpiękniejszego zabytku architektonicznego miasta. Brak zachowanych hipotek Wężyka-Widawskiego, przedsiębiorczego prawnika⁶ i spekulanta na rynku nieruchomości – a był on właścicielem kilku dworków w mieście⁷, pozwala zweryfikować sympatyczną legendę⁸ o rzekomym otrzymaniu przez niego od ks. Staszica tego dworu⁹, który potem, drogą kolejnych transakcji, trafił w ręce aptekarza Aleksandra du Chateau i przyjął swą nazwę od jego nazwiska.

5 Archiwum Państwowe w Lublinie, zespół Archiwum Państwowe w Lublinie, Akta miasta Hrubieszowa (dalej APL, AmH), sygn. 15 – [Księga wpisów wieczystych] 1806-1820, k. 179-180.

6 Potwierdzone stanowisko pisarza Sądu Pokoju w Hrubieszowie w latach 1814-1916. APL, AmH, sygn. 350 – *Propinacji Szpikotos 1816-1850*, s. 2.

7 Widawski kupuje 10 V 1810 r. za 12 000 złp dworek w Hrubieszowie, pod numerem konskrypcyjnym 2, o pięciu pokojach, piekarni, spiżarni, piwnicy, kuchni z wozownią i ogrodem, sadem dookoła, z podwórzem oparkanionym od Karczewskiego, i wpisuje go do księgi już 26 V 1810 r. APL, AmH, sygn. 15, *op. cit.*, k. 220-222.

8 T. Fabijańska-Żurawska, *Hrubieszów – dzieje miasta i jego zabytków*, Hrubieszów 1993, s. 16; J. Panasiewicz, *Własność ks. Stanisława Staszica na terenie miasta Hrubieszowa*, [w:] „Zeszyty Staszicowskie”, nr 9, Piła 2012, s. 159-176, s. 166-167.

9 Cena 12 000 złp, zapłacona przez de facto handlarza nieruchomościami Wężyka-Widawskiego za „dwór Du Chateau” (?), zapewne opuszczony wówczas i zdewastowany, bardziej zbliżona jest do wartości tej posesji niż otrzymany od ks. Staszica ogród wartości 600 złp (APL, AmH, sygn. 15, *op. cit.*, k. 179-180).

Geneza współczesnej hipoteki

Początkiem współczesnych ksiąg wieczystych jest tytuł XVIII Kodeksu Napoleona *O przywilejach i hipotekach*, który został zaakceptowany przez cara Aleksandra I w nadanej Królestwu Polskiemu konstytucji¹⁰ z 1815 r. Chociaż z powodu niedoskonałości polskich tłumaczeń¹¹ obowiązywał tekst francuski, to jednak dla omawianego zagadnienia jest w zupełności przydatne tłumaczenie ks. Franciszka Ksawerego Szaniawskiego¹² z 1808 r.:

2092. *Ktokolwiek zobowiązał się osobiście, dopełnić powinien zobowiązania swojego, ze wszystkich swoich dóbr ruchomych i nieruchomych, teraźniejszych i przyszłych.*

2093. *Dobra dłużnika są zastawem wspólnym wierzytelności jego, i między nie podziela się wartość dóbr w stosownej składce, chyba by były prawne przyczyny pierwszeństwa między wierzycielami.*

2094. *Prawnemi przyczynami pierwszeństwa są przywileje i hipoteki.*

2106. *Przywileje między wierzycielami na nieruchomościach, tyle tylko wydają swój skutek, ile stały się iawne przez wpis na reiestrach zachowawcy hipotek, w sposobie oznaczonym przez prawo, i rachując od daty tego wpisu...*

2108. *Przedawca przywilejowany zachowuje swój przywilej, przez przepisanie tytułu, który przeniósł własność na nabywcę, i który okazuje, że się iemu należy całość, lub część ceny, a na ten koniec przepisanie kontraktu przez nabywcę uczynione, waży tyle co wpis dla sprzedawcy, i dla pożyczającego, który mu dostarczył pieniędzy zapłaconych, i który będzie podstawiony w prawach sprzedawcy, przez tenże sam kontrakt: obowiązany iednak będzie zachowawca hipotek, pod karą wynagrodzenia szkód wszelkich, względem trzecich osób, do uczynienia z urzędu wpisu, na reiestrze swoim, wierzytelności wypływających z aktu przenoszącego własność, tak na korzyść sprzedawcy, jako też na korzyść pożyczających, którzy także mogą postarać się o wykonanie, jeżeli ieszcze nie nastąpiło, przepisania kontraktu sprzedaży, aby przez to nabyli wpisu tego, co im się należy z wartości.*

Wykazy hipoteczne prowadzono w ramach ksiąg hipotecznych. Na te ostatnie składały się nadto księgi umów wieczystych oraz zbiory dokumentów. Na obszarze Królestwa Kongresowego obowiązywało

10 K. Sójka-Zielińska, *Kodeks Napoleona. Historia i współczesność*, wyd. 2 uzupełnione edycją Kodeksu Napoleona 1808 roku w opracowaniu i ze wstępem dr Anny Rosner, Warszawa 2008, s. 209.

11 Ibidem, s. 271-294.

12 Ibidem, s. 295-585, *Tytuł XVIII O przywilejach i hipotekach*, s. 557-576.

Prawo hipoteczne Królestwa Polskiego z 1818 r. i to na nie powoływał się w decyzji sporządzenia księgi hipotecznej hrubieszowski Sąd Pokoju.

Struktura wykazu hipotecznego była następująca:

Dział I – nazwa i opis dóbr;

Dział II – nazwisko właściciela, tytuł nabycia dóbr i ich wartość;

Dział III – ścieśnienia własności;

Dział IV – długi hipoteczne.

Chociaż mieszkańcy Hrubieszowa byli zobowiązani do hipotecznego zabezpieczenia kredytów udzielanych im przez Towarzystwo¹³, to jednak nawet w początkowym okresie funkcjonowania hipoteki zdarzały się osoby zakładające księgi na swój własny wniosek i niekorzystające z pomocy kredytowej Towarzystwa. W początkowym okresie w wielu przypadkach pierwszy prezes TRH Józef de Berszel Grotthus [ryc. 2] osobiście wnioskował o założenie takowej dla swego kredytobiorcy i zamieszczenia tam, zgodnie z wolą ks. Staszica, odnośnego zapisu.

W pierwszym okresie zakładania hipotek dominowała liczebnie ludność żydowska, śmiało sięgająca po kredyty TRH na budownictwo murowane, chociaż nie było to regułą. Znacznie później ujawniły się hipoteki nieruchomości będących własnością tej wspólnoty wyznaniowej: poz. 176 (hipoteka 210) – zapis testamentowy Diny Mintz z 8/20 VI 1842 r. dla Dozoru Bóżniczego miasta Hrubieszowa drewnianej kramnicy pod policyjnym numerem 426, oraz poz. 285 (hipoteka 354) – publiczna murowana łaźnia żydowska, sąsiadująca z pustym placem Motława¹⁴, a będąca własnością Hrubieszowskiego Żydowskiego Kahału. Zakładanie hipotek było bezwzględnie potrzebne tej ruchliwej i aktywnej gospodarczo społeczności, korzystającej powszechnie z każdej formy dostępnego kredytu, i to nie tylko towarzyskiego. Mieszczanie chrześcijańscy potrzebę uporządkowania stanu prawnego swego majątku zrozumieli nieco później. Procedura ta była zbędna w przypadku rodzin rolniczych ze wsi towarzyskich, dysponujących tylko ograniczonym prawem własności gruntowej (dziedzicznym posiadaniem); w tym przypadku TRH ograniczyło się tylko do swej wewnętrznej hipoteki.

Hrubieszowskie księgi znajdują się w bardzo różnym stanie zachowania, co daje niechlubne świadectwo braku ich poszanowania

13 S. Staszic, *op. cit.*, s. 14, art. 30: *Dług ten nie może być inaczej zaciągany, tylko na pierwszą połowę czystej hipoteki.*

14 Ustalenie lokalizacji może wspomóc ilustracja 18.

przez urzędników (powyrywane fragmenty kart, pokruszone odłamki cegieł i tynku między nimi, pomieszana zawartość ksiąg¹⁵), a i czas zrobił swoje (zacieki, sparciałe nici poszytów, powycierane okładki ksiąg, pomięte karty). Dokumenty sporządzane były w językach: polskim, rosyjskim, niemieckim i hebrajskim; dokumentom zapisanym w języku hebrajskim [ryc. 3] i niemieckim towarzyszą tłumaczenia na język polski¹⁶. Zapisy ksiąg sporządzone były tylko w językach polskim i rosyjskim.

Charakterystycznym przykładem wpływu polityki kredytowej ks. Staszica na zawartość zbioru dokumentów hrubieszowskich hipotek są kosztorysy wznoszonych budynków. Miało to związek z zapisem statutu Towarzystwa Rolniczego, posiadającego ciężar ustawy z racji akceptacji przez cara Aleksandra I, i tak w literaturze przedmiotu nazywanego¹⁷.

Dokumenty te były sporządzane, sprawdzane i zatwierdzane przez zhierarchizowany personel budowniczych gubernialnych¹⁸ [ryc. 4], odpowiedzialnych za porządek i ład budowlany w terenie – jego podpisy odnajdujemy na tych „anszlagach”. Zbiory dokumentów wypełnione są także różnego rodzaju zaświadczeniami związanymi z inwestycjami budowlanymi, a wydawanymi przez samorządy i urzędy municypalne.

Ciekawostką prawniczą są teksty przysięg sądowych składanych przez katolicką ludność żydowską [ryc. 5].

Perspektywy badawcze

Najciekawszymi zagadnieniami dla hrubieszowskich regionalistów będą onomastyka i usytuowanie historycznych ulic miasta, związa-

15 W hipotece 182 (poz. 158) znajdują się poszyty z ksiąg wieczystych dóbr: Uchanie, Szpiłokołosy, Horodło i wsi Białoskóry, a w hipotece 184 (poz. 160) dóbr Mołodiatycze.

16 Dokumenty zapisane w języku hebrajskim spotyka się tylko w okresie, gdy jeszcze nie obowiązywał język rosyjski, a w języku niemieckim sporządzano akty stanu cywilnego w okresie I wojny światowej oraz okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej.

17 S. Staszic, *Ustawa Rolniczego Towarzystwa Rolniczego* (kopia aktu urzędowego z 7 lutego 1822 r.), Zamość 2002, s. 2: [...] każdy więc chcący się murować, po okazanym wywodzie kosztu i przez Radę Gospodarczą rozważonym i przyznanym, będzie miał z kasy Towarzystwa dwie z czterech części tego co dom mурowany ma kosztować dane sobie pożyczonym sposobem na hipotekę, a część czwartą kosztu kasa Towarzystwa jako darmo daną sumę wypłaci, pożyczka rzeczona na wymieniony przedmiot dana będzie w jednej części, gdy dom podług planu i anszlagu [kosztorysu – JP] przez Radę Gospodarczą zatwierdzonego wystawiać się zacznie.

18 J. Żywicki, *Urzędnicy: architekci, budowniczowie, inżynierowie cywilni... Ludzie architektury i budownictwa w województwie lubelskim oraz guberni lubelskiej w Królestwie Polskim w latach 1815-1915*, Lublin 2010.

nych z jego rozwojem urbanistycznym, oraz lokalizacja użytków rolnych Sławęcina. Hipoteka Szymona Zinia pozwoliła zweryfikować nieścisłą informację o słynnym w regionie budynku przy ul. Kilińskiego 10¹⁹. Otóż okazało się, wbrew zdawałoby się wiarygodnym wcześniejszym ustnym przekazom, że posesję zabudowaną parterowym domem drewnianym, w sąsiedztwie placu rosyjskiego osadnika Iwana Niedźwiedzia, nabył on dopiero w 1887 r. od Józefa Gancarza.

Plany posesji i budynków

W wielu, niestety nie we wszystkich, księgach zamieszczone zostały przez ich właścicieli plany budynków. Początkowo miało to związek z ubieganiem się o kredyt TRH, a później wymogami państwowej służby budowlanej. Jeszcze rzadziej występują plany posesji z nanieśionym zabudowaniami, sąsiedztwem i nazwami ulic.

Najwartościowszym poznawczo ogólnym dokumentem geodezyjnym jest uproszczony plan Hrubieszowa z 1852 r. [ryc. 6], z nanieśionymi numerami zabudowań. Zamieścił go Dozór Parafialny Domu Schronienia miasta Hrubieszowa²⁰ dla swego placu (ogrodu?), oznaczonego numerem 253e. On jeden rekompensuje z nawiązką wszystkie ubytki, jakie dotknęły tę księgę, i pozwala sytuować w przyszłych badaniach 28 ponumerowanych budynków (najwięcej przy ul. Długiej), jedną posesję i 14 zabudowań.

I tak przy ulicach:

- Bóźniczej: nie oznaczono żadnej posesji;
- Browarnej: 296; 298; 300 – pierwszego właściciela z 1820 r. Walentego Borsukiewicza – nr hipoteki 86; dwa budynki bez numeru;
- Długiej: 249; 250; 251 – Wycen Uchla Ryfka – nr hipoteki 162 z zapisanym kredytem TRH 150 rubli na 20 lat; 252; 253 – Antoni Krywicki; 254 – od 1879 r. własność Cymela Srula – nr hipoteki 288; 255 – własność Cymala Srula od 1879 r.; 256 – nienaniesiony (?); 257 – plac Cymela Srula od 1879 r.; 258; 259 – własność czapnika Mardera Icka – nr hipoteki 241;
- Górnej: 253e – plac Domu Schronienia miasta Hrubieszowa; 286; 287; 288; jedna posesja bez numeru;

19 J. Panasiewicz, *Protoplasta malarzkiego rodu z Bohorodycy. Szymon Ziń – droga do kariery*, [w:] „Zamojski Kwartalnik Kulturalny”, 2014, nr 1, s. 70-79, s. 73.

20 Pozostałość po szpitalu – przytułku kościoła pw. Świętego Ducha?

- Lubelskiej: nie oznaczono żadnej posesji;
- Nowej: biuro naczelnika powiatu – bez numeru; plebania bez numeru; 233 – dom apteki (du Chateau); 235 (stary 58) – dom drewniany Mayla Dawida Zindela oszacowany na 4990 złp – nr hipoteki 152 z zapisanym kredytem TRH 1000 złp na 20 lat; 236; 237;
- nowo projektowanej: 299 (?);
- Rybnej: 269; 272; 273; 274.

Porównując ten plan z dokumentem przechowywanym w zbiorach Archiwum Państwowego w Lublinie²¹ [ryc. 7] można dojść do wniosku, że stanowi on uzupełnienie, a być może nawet wywodzi się z tego samego źródła, dziś zaginionego²², co sugeruje oficjalny tytuł tego lubelskiego wycinka: *Выкопировано изъ копии плана города Грубешова составленнаго присяжнымъ Землемеромъ Домбровскимъ 1821 года и управержденаго бывшею Коммисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ 8 Іюня 1824 года, съ обозначеніемъ подъ семь же недвижности Викентія Малиновскаго подъ краснымъ N 378 (С подлиннымъ вѣрно. Февраля 17 дня 1906 года. Инженеръ Архитекторъ Грубешовскаго Ульзда /-/ Крыцкі)*²³.

Większość pierwszych ksiąg hipotecznych Hrubieszowa nie informuje o położeniu posesji przy konkretnej ulicy, tylko obowiązkowo podaje jej numer policyjny, a i przedmieście, gdy jest tam usytuowana: Podzamcze, Pogórze (Podgórze), Sławęcín, Wójtostwo i chyba Zamłynie. Jednak w miarę rozwoju miasta, gdy konieczne stało się uporządkowanie jego struktury urbanizacyjnej, ulice wymieniane są już często. Pojawiają się: Browarna (Kilińskiego), Bóźnicza, Cerkiewna, Chruściana, Długa, Dolna, Gorzelniana, Górna, Jatkowa, Kilińskiego, Kirkutowa, Koszarowa, Kościelna, Lubelska, Lwowska, Łazienna (Prosta), Mostowa, Motława, Nowa (3 Maja), Nowa Aleksandrya, Piwna, Podzamcze, Pohórze (Podgórze), Poprzeczna, Przejazd, Rybna, Rynek Nowy, Rynek Stary (plac Wolności), Sklepowa, Sławęcín, Sokalska (Piłsudskiego), Srzednia (Średnia?), Sutki, Szewcka, Szkol-

21 APL, Zbiór planów różnych urzędów, sygn. 144 – 1821 r. (kopia 1906 r.) *Plan części miasta Hrubieszowa/Dąbrowski, Krycki, rkps wbw., 22,6 x 35,3 (ok. 1:1500).*

22 Nie można wykluczyć, że punktem wyjściowym do tego planu był wcześniejszy, opracowany dla ks. Staszica w 1812 r., do sporządzenia którego posłużyły zachowane szkice z tegoż roku. APL, TRH, sygn. 1541, s. 3, 5. Zob. J. Panasiewicz, *Człowiek i dzieło...*, s. 168, 181, 192-195, załącznik I.

23 Naniesione ulice Wójtostwa: Dolna, Folwarczna i odnoga Huczwy Motława (w 1860 r. nazywana już Błotem Motława, a z czasem placem), oraz numery policyjne położonych tam posesji: 86-88, 371, 377-389, 394. Oznaczono też usytuowanie numerów policyjnych posesji dla zachodniej wyspy hrubieszowskiej: 85, 89-96, 99, 350, 360.

na, Szpitalna, Wodna, Wójtowska, Wójtostwo, Wspólna, Zamkowa, Zamłynie, Zgniła.

Onomastyka Sławęcina

W trakcie badań spostrzeżono najwięcej interesujących opisów lokalizacji pól mieszkańców przedmieścia Sławęcina. Ponieważ gros takich zapisów pojawiło się już po wprowadzeniu obowiązku stosowania języka rosyjskiego, w tłumaczeniu należy spodziewać się pomyłek wynikających ze złego rozszyfrowywania tekstu zapisanego grażdanką, trudnymi do odczytania charakterami pisma pisarzy aktowych. Ponieważ taki opis zawiera czasami i inne ciekawostki onomastyczne, główne hasła pogrubiono, a zagadnienia terminologiczne oddzielono średnikiem (;): **Chaszina; Chołmi, Chomenoje, Chomina; Ćwiartki; Duchy; Gęsiewo** od Zadubieckiej Drogi, **Gusiewo; Głowa, Głowy** zaczynająca się od Drogi Czortowskiej; **Gudki; Ibustowy(?)**; pola w miejscowości (dalej: m.) **Jeliny** poczynające się od Drogi Uchańskiej; **Klin, Kliny** od Czortowskiej Drogi; **Konina; Krzyżowe Drogi; Lasek Lipicki; Lisia Góra** od drogi do Nowosiółek, a kończ. się pod Ostapa Panasiewicza, **Łoza; Łysa Góra; Liski, Łużki; Łączki Sławęcińskie**, grunt do Majdanu miejskiego w **Łużkach Sławęcińskich; Maciejowa Droga, Maciejowa Dróżka** od Uchańskiej Drogi; Maciowa drożyna; **Miejskie Łużki; Miejskie Pola; More, Morze; Mostki; Na Czetwrtkach; Na Stawisko; Niżej Stawisko; Na Zadach**; grunt poczynający się **Od Krzyżowej Drogi** idącej od Sławęcina do Moniatycz; pola **Pod Dębiną** poczynające się od łąki Rudki; **Pod Dębiną Obrowiecką; Pod Dziekanowem; Pod Dziekanowską granicą; Pod Lipicami; Pod Stawem, Pod Stawem** pocz. od Drogi Grabowieckiej i kończ. przy łące należącej do Towarzystwa Rolniczego [do Marii Ziń z Pietruków (?)²⁴ w m. Zarika]; **Pod Świerszczowem; Przy drodze Dziekanowskiej; Rubinowe Pałace; Rudki**; ogród poczynający się od **Sadzawki** zwanej, a kończ. przy łące zwanej **Zarice; Sławęcińskie Niwy; Stawisko; Stójło; U Krzyżowych Dorog**, zac. od Uchańskiej Drogi; **W Łużkach; Wida** od Uchańskiej Drogi; **Zady; Za koszarami; Zagar; Zarzeczce; Żydowska Niwka, Żydowska, Żydowskie.**

24 J. Panasiewicz, *Protoplasta malarzkiego rodu...*, s. 76.

Działalność gospodarcza

Hrubieszów w przeszłości spełniał rolę ważnego ośrodka handlowego, co może uzmysławiać wielkość jego obu połączonych rynków (Starego i Nowego), niewiele ustępująca Rynkowi Głównemu w Krakowie²⁵. Miasto wymieniane było w źródłach historycznych jako ważny ośrodek tkacki, lecz rozwój Żyrardowa, pomimo protekcji ks. Staszica, załamał tę gałąź produkcji przemysłowej. O jej znaczeniu dla miasta i wpływie na onomastykę nazw ulic świadczy jedna z kolejnych nazw ul. Nowej z 1825 r.: „Pocztowa i do fabryk sukiennych”²⁶.

Koleją dziedziną, która pozwoliła mieszkańcom miasta wykorzystać szansę stojącą przed regionem rolniczym, było przetwórstwo rolne, a konkretnie młynarstwo. Brak dogodnych dróg po kilkudziesięciu latach ograniczył i tę działalność, jednak w tym właśnie czasie miasto wybiło się na pozycję jednego z ważniejszych w Guberni Lubelskiej. Dopiero rozwój komunikacji kolejowej po I wojnie światowej pozwolił młynarstwu złapać kolejny oddech. Ślady tego dynamicznego rozwoju widoczne są w hipotecznych zapisach dotyczących przedsiębiorstwa młynarsko-handlowego Polska Spółka Młynowa w Hrub. (budowa młyna gazowego przy stacji Kolei Wąskotorowej Uściług-Uhnów)²⁷, które przekształciło się w Zakład Przemysłowo-Handlowy z celem przemiału i handlu zbożem, następnie w Spółkę Akcyjną Przedsiębiorstw Technicznych Zaborowski i S-ka w Warszawie, a na koniec, tuż przed wybuchem II wojny światowej, w spółkę Bracia Bühler s-ka z o.o. w Warszawie.

Ważną rolę w regionie w okresie międzywojennym odgrywały: Spółka Akcyjna „Syndykat Rolniczy” w Hrubieszowie (poz. 65/ nr hip. 73); Fabryka ceramiki i drenowych rur „Marsylska Ceramika” na Podgórzu (poz. 209/ nr hip. 248); Pierwsze Hrubieszowskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe (271/ nr hip. 337).

25 J. Panasiewicz, *Własność ks. Stanisława Staszica...*, s. 172, przyp. 56.

26 APL, TRH, sygn. 630 – *Rachunek kasy Towarzystwa... z roku 1829/30*, s. 206.

27 APZ, Hipoteka miasta Hrubieszowa i powiatu hrubieszowskiego, poz. 233a (nr hip. 280), s. 330. Lokalizacja sąsiadująca od południa z terenem kolejki, od północy z Traktem Starouchańskim.

Niespodzianki

Penetracja starych dokumentów przynosi zwykle wiele niespodzianek, których nie sposób przewidzieć przed rozpoczęciem badań. Okazała się nią na przykład możliwość orientacyjnego usytuowania posesji rodziny Sternów²⁸ [ryc. 8]. Wprawdzie dom ich w 1824 r. już nie istniał, ale zapewne tam przyszedł na świat Abraham. Pusty plac sprzedał w 1827 r. jego syn Benjamin (chełmski kupiec) [ryc. 9].

Postulaty badawcze

Dużym wyzwaniem dla regionalistów, którzy podejmą trud dalszej eksploracji *Hipoteki miasta Hrubieszowa i powiatu hrubieszowskiego* będzie zmierzenie się z przedstawionymi niżej postulatami (wobec kurczenia się znajomości języka rosyjskiego w młodej populacji, zadanie to będzie trudne):

- odtworzenie historii nazewnictwa i usytuowania ulic Hrubieszowa;
- usystematyzowanie i lokalizacji nazw miejscowych Sławęcina;
- uporządkowanie wiedzy o przedsiębiorstwach przemysłowych, organizacjach, urzędach i instytucjach miasta;
- sporządzenie zbiorów cyfrowych gazet, dzienników wojewódzkich i krajowych, w których publikowane były ogłoszenia związane z ekonomiką regionu („Dziennik Warszawski”, „Dziennik Wojewódzki”, „Gazeta Rządowa Królestwa Polskiego”, „Lubelski Dziennik Wojewódzki”, „Monitor Warszawski”, „Obwieszczenia Publiczne” i inne).

28 Dom Josepha oznaczony był numerem 69. APL, TRH, sygn. 17 – *Inwentarz dóbr miasta Rubieszowa i wsiów Pobereżan, Bohorodycy i Czerniczyna do trzechletniej posesyi arędownej W^o Imci Jnie Panu Janowi Terleckiemu na gruncie wprowadzonej die 24ta Martij 1790 r.*, s. 12.

179
 1800
 table miasa...
 1801
 1802
 1803
 1804
 1805
 1806
 1807
 1808
 1809
 1810
 1811
 1812
 1813
 1814
 1815
 1816
 1817
 1818
 1819
 1820

180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

Ryc. 1a-c. Archiwum Państwowe w Lublinie, Akta miasta Hrubieszowa, sygn. 15 – [księga wpisów wieczystych] 1806-1820, k. 179-180

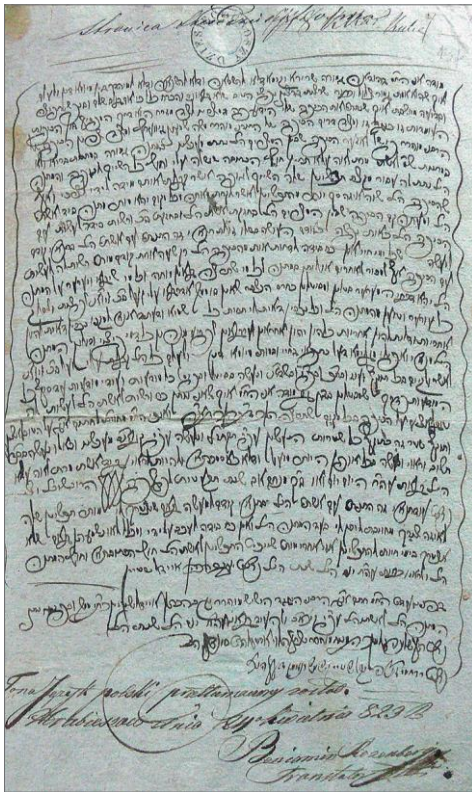
180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

Archiwum Państwowe w Zamocisku
Hipoteka miasta Hrubieszowa
N. 1.
Wobec tego, iż w dniu 27 lipca 1826 r. w Hrubieszowie, w powiecie hrubieszowskim, spisz zdawczo-odbiorczy nr 3/2002, poz. 12, s. 8-10.

Ryc. 2a-b. Dwunasta hipoteka w Hrubieszowie, a druga założona na wniosek prezesa TRH Józefa Grotthusa (pierwsza – a czwarta w kolejności – założona tego samego dnia co i dwunasta, 27 lipca 1826 r.). Archiwum Państwowe w Zamocisku, Hipoteka miasta Hrubieszowa i powiatu hrubieszowskiego, spis zdawczo-odbiorczy nr 3/2002, poz. 12, s. 8-10.

Archiwum Państwowe w Zamocisku
Hipoteka miasta Hrubieszowa
N. 2.
Wobec tego, iż w dniu 27 lipca 1826 r. w Hrubieszowie, w powiecie hrubieszowskim, spisz zdawczo-odbiorczy nr 3/2002, poz. 12, s. 8-10.

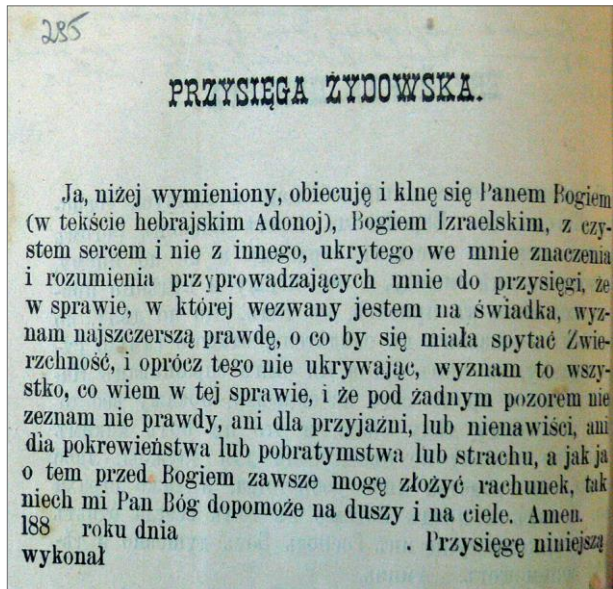
Archiwum Państwowe w Zamocisku
Hipoteka miasta Hrubieszowa
N. 3.
Wobec tego, iż w dniu 27 lipca 1826 r. w Hrubieszowie, w powiecie hrubieszowskim, spisz zdawczo-odbiorczy nr 3/2002, poz. 12, s. 8-10.

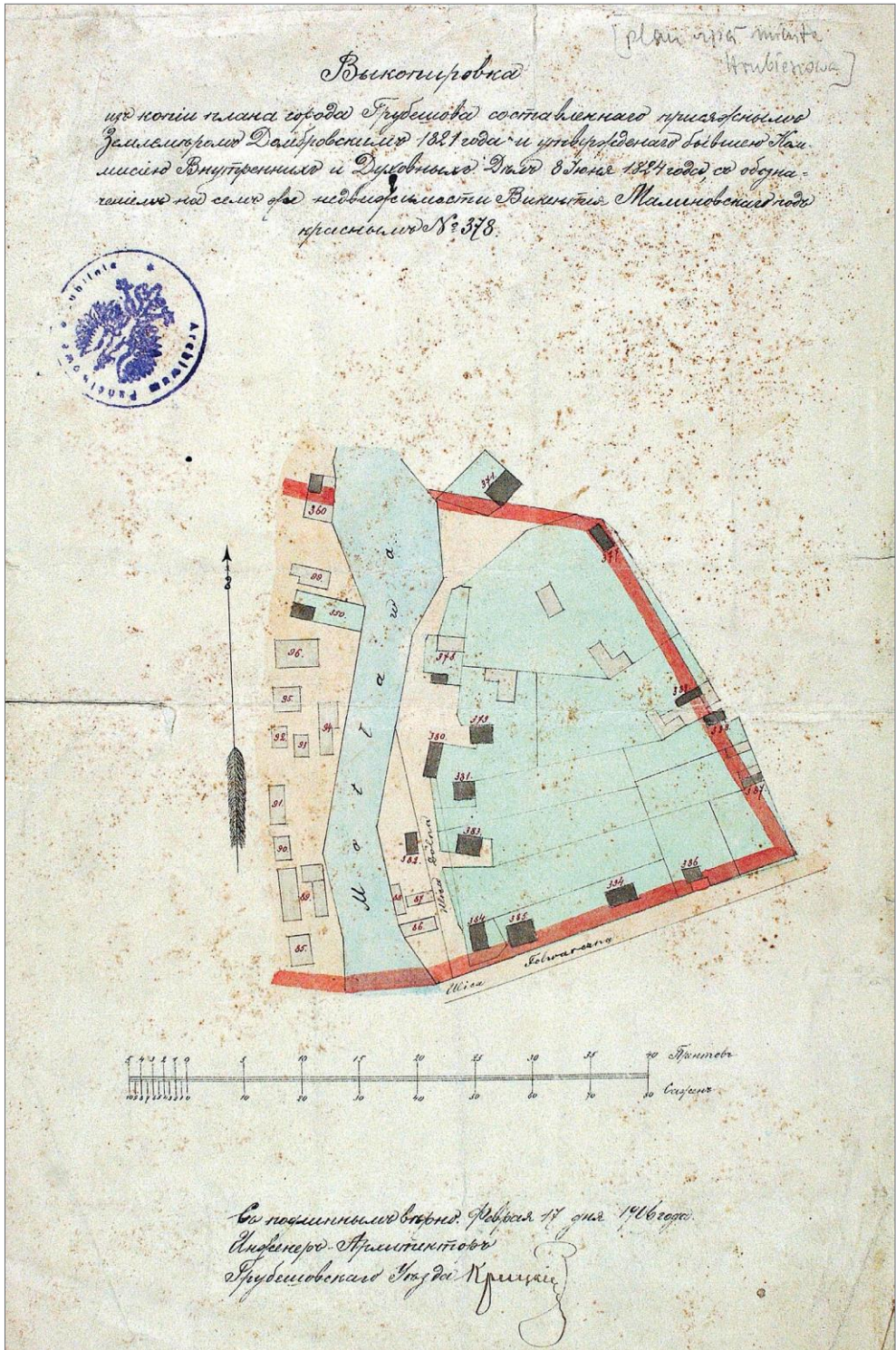
Ryc. 3. Archiwum Państwowe w Zamościu, Hipoteka miasta Hrubieszów i powiatu hrubieszowskiego, poz. 47, s. 137

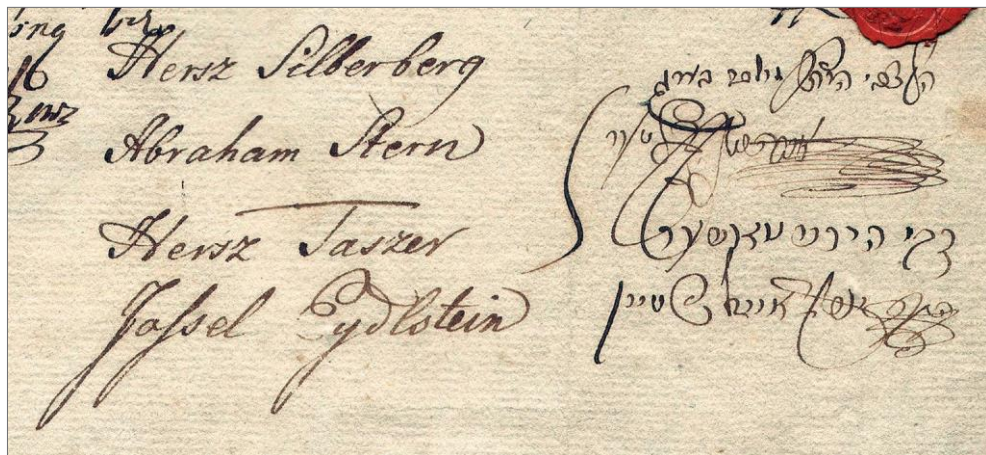
Ryc. 4. Archiwum Państwowe w Zamościu, Hipoteka miasta Hrubieszów i powiatu hrubieszowskiego, poz. 120, s. 171

Ryc. 5. Archiwum Państwowe w Zamościu, Hipoteka miasta Hrubieszów i powiatu hrubieszowskiego, poz. 120, s. 295

Ryc. 7. Archiwum Państwowe w Lublinie, Zbiór planów różnych urzędów, sygn. 144

Ryc. 8. Archiwum Państwowe w Lublinie, Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie, sygn. 17 – Inwentarz dóbr miasta Rubieszowa i wsiów Pobereżan, Bohorodycy i Czerniczyna do trzechletniej posesyi arędownej Wo Imci Jnie Panu Janowi Terleckiemu na gruncie wprowadzonej die 24ta Martij 1790 r., s. 12

Ryc. 9. Odmalowany budynek stojący na miejscu dawnej posesji Sternów przy ówczesnej północnej pierzei starego rynku w Hrubieszowie, naprzeciw sutek¹.

Fot. J. Panasiewicz, 2017 r.

- 1 Ciasne przejście między zabudowaniami, zaułek ciasny i wąski (J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego*, T. VI S–Ś, ułożony przez Władysława Niedźwiedzkiego z udziałem Kazimierza Króla, Warszawa 1915, wyd. fotooffsetowe Warszawa 1952); 1. Ulica drugorzędna, wąska między wielkimi, zaułek, przecznica, 2. Ciasne przejście między budynkami w ogólności (*Słownik języka polskiego, obejmujący oprócz zbioru właściwie polskich, znaczną liczbę wyrazów z obcych języków polskiemu przyswojonych, nomenklatury tak dawne, jak też nowe w użycie wprowadzone różnych nauk, umiejętności, sztuk i rzemiosł; nazwania monet, miar i wag główniejszych krajów i prowincji; mitologię plemion słowiańskich i innych ważniejszych, tudzież oddzielną tablicę słów polskich nieforemnych ich odmianą, do podręcznego użytku wypracowany przez Aleksandra Zdanowicza, Michała Bohusza Szyszke, Januarego Filipowicza, Walerjana Tomaszewicza, Florjana Czepielińskiego i Wincentego Borotyńskiego, z udziałem Bronisława Trentowskiego, wydana staraniem i kosztem Maurycego Orgelbranda, cz. II P–Z, Wilno 1861*), a być może, że i Sukiennia – fabryka, gmach, w którym wyrabiają sukno (ibidem).

Tabelaryczne zestawienie hipotek domów m. Hrubieszowa i powiatu hrubieszowskiego.
Spis zdawczo-odbiorczy nr 3/2002
do poz. 85 pomijano odnotowanie języka hebrajskiego

Poz.	Nr rep. i hip.	Miejscowość i ulica	Nr domu	Właściciel/e	Daty (od do)	Język	Onomastyka (s.)	Związki z TRH (s.)	Plan y (s.)	Gostko w-ski	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		Hrub.									
2	hip. 2	Hrub.	278 d. mur.	Julian Du Chaté au	1889–1964	pol. ros. nie m.	379-385 Statut Kom. K. Oszcz. 402 zamiana z TRH w Busieńcu		247		
3	rep. 4	Hrub. Sławęcin	125	Obtulowicz Stefan	1826–1851	pol.					
4	hip. 5	Hrub. Wójtostwo	322 grunt	Żmudzki Józef	1826–1827	pol.	Zakup 60+342; Stajki Włoczkowe na Wójtostwie	7, 13 podpis Grotthusa		15	
5	rep. 6	Hrub. Lubelska	195 d. dr.	Alt Chaim, od 1838 Krochmalaki Karol	1827–1851	pol. ros.	Lubelska do młynów wiodąca; zakup 7000 złp	kredyt 22.08.1819 s.10: podp. Grotthusa		22, 30	32 Gost. miesz. k. u xx domini pod nr

Hipoteka miasta Hrubieszowa

											208 i tam miał kanc.
6	hip. 7	Hrub. Na tyłach miasta	85 d. mur. i kramni ca	Zingier Juda Leyb	1826– 1827	pol.	sprz. 9000, a kram 2000złp	kredyt 1000		22	
7	hip. 8	Hrub. Wójtows kazwana	334	Padkowsc y Antoni i Ahafia	?	po l. ros .?		s. 6 300 26.03.1821			
8	hip. 14931-- 14955	Hrub.	52	Rapapor towi Liber i Bayla	?	po l. ros .?		1 kredyt 29.06.1821		1	

9	hip. 10	Hrub.	307	Zawadzińscy Jan i Ewa	?	po l. ros ..?		kosztorys = anszlag		tak	
10	hip. 11	Hrub. w Rynku	mur. 21 o piętrze i sklep	König Jankiel		po l. ro s.					
11	hip. 12	Hrub. Chruściana	233	Czyrscy Mikołaj i Marianna		po l. ro s.	3 Chruściana (1854)				
12	rep. 13	Hrub.	337	Sebowicz Bazyli	1826– 1827	pol.	4 staje ćwiertne	5 – Huszcza 1827 18 – wypis z Ustawy 29-31 intercyza		22	
13	rep. 14	Hrub. Rynek	piętr. mur. 35 i 39 – wył. do rep. 409	Löhrer Idys, a od 1838 Roman Podhorecki (Cichobórz)	1826– 1942	po l. ro s.	451 Rynek Stary, zach. pierzeja, na S od ul. do sklepów i kramnic idącej, a na N od Edelszt.	s. 16 Huszcza s. 17 6000/20 lat 17.10.1819	634	139 13 XII 1818	
14	hip. 15 (cd.: 346)	Hrub.	108 i kuźnia	Wyszkowscy Jan i Maria	1826– 1930	po l. ro s.	4 Trakt Zamojski	s. 37 500/ 20 lat na fabrykę powozów		48 Popł. 101 Boch.	
15	rep. 16	Hrub. Pohurze	44	Ciesielc zyk	1826– 1827	pol.		s. 4 Huszcza		26	

				Mikołaj							
16	rep. 17	Hrub. Rynek	105 i sklep mur.	Zylber Chaim	1826– 1959	po l. ro s.		s. 10 1000/ 20 lat 16/ 27.06.1849		4, 39	
17	rep. 18	Hrub. do Wójtos twa	35 4 34 3	Bączko wski Błażej	1812– 1964	pol.	Wójtostwa zwanej	s. 4 600 z 1819		15, 20, 25	
18	hip. 19	Hrub. do Wójtos twa	319	sukc. Zabłockie go Maksymil iana	1826– 1964	po l. ro s.	11 Okopisko		393	104	
19	rep. 22	Hrub. Pohurze	61	Aleksandr owicz Bazyli		pol.					
-/-	- /-	Hrub.	62	-/-		-/-					

20	rep. 23	Hrub. Pohurze	73	Drewnicka Mariana	1827	pol.		s. 4 300 z 1823; s. 6 wniosek Grot. o ureg. hip. z 1826			
21	rep. 24	Hrub. Pohurze	56	Pietrusie Bazylia Marianna	1789–18?	pol. ro s.	później Pietrusiewicz	200 13.02.1824			
22	rep. 25	Hrub. Pohurze	114	Pietrusiewiczze Damian i Anna	1826–1892	pol. ro s.					
23	rep. 26	Hrub. Pohurze	198	Olszewscy Benedykt i Barbara	1803–1827	pol.	Staje włoczkowe	s. 7 800 12.10.1819			
24	rep. 27	Hrub. Sławęcin	233	Bojarczuk Grzegorz	1826–1927	pol.		s. 5 400/ 20 lat 15.02.1827			
25	rep. 28	Hrub.	340	ss po Lebedowicz Bazylia	1826–1827	pol.				21-28 skrypt 17.07.1820	
26	rep. 29	Hrub. Lubelska	27 6 do m,	Boniewski Michał	1826–1827	pol.				21 Inicjały L.G.	

			kuźnia								
27	rep. 30	Hrub. Sławęcín	71	Sękowski (Seńkowski) Kazimierz	1807–1823	pol.		s. 6 300 2.07.1823			
28	rep. 31	Hrub. Sławęcín	99	Malinowski Józef	1825–1826	pol.		s. 4 300 10.08.1824		42 12.8.1824	
29	rep. 32	Hrub.	mur. 72	Cukier Dawid	1826–1828	pol.				21	
30	rep. 33	Hrub. Rynek	sklep 49	Zayd Michel	1826–1886	pol. ro s.	19 z lew. podp. burm. Kalickiego	s. 5 600 12.08.1819			
31	rep. 34	Hrub. Rynek	13 dom dr. kuźnia	Wax Michel	1818–1986	pol. ro s.		s. 11 300 28.04.1828 s. 12 2500 13.02.1830	407		

32	hip. 35 to m I	Hrub. Rynek	20	Brenner Szmul	1826–1939	pol.		s. 10 840 3.05.1839 s. 11 1000			
33	hip. 36	Hrub. Rynek	67 dom, kramnica i rep. 38	Zadem Moszko	1826–1942	pol. ro s.	Rynek Targowy	s. 14 1500 22.04/ 4.05.1838			
34	hip. 37 zm. na 452	Hrub. Pohurze	72	Siedleccy Fedory i Marianna	1825–1959	pol.		s.10 200/ 20 lat 13.04.1821	259		
34	rep. 37 tom II	Hrub.	garb. 176	Cukier Dawid	1839–1894	pol. ro s.		s. 9 Hiberna s. 1 1 700 1/ 13.05.1839			
35	hip. 40	Hrub. Zamkowa	d. mur. 349	Kalicki Józef burm., potem Kasperski i Golakowski	1826–1942	pol. ro s.	Zamkowa czyli z miasta do browaru	s. 96-100 oddanie gr. w dz. posiadanie; s. 579 – powołanie Czekanowskiego [zdj.]	591		
36	hip. 41	Hrub. Rynek	395 sklep 33	Hasty Mordko	1826–1946	pol. ro s.					
37	rep. 42	Hrub. Rynek	23 sklep 12	Mordko Aron	1818–1942	pol. ro			346		

						s.					
38	rep. 43	Hrub. Szednia	251	Lewicka Orszula	1826– 1827	pol.		s. 4 300 zł 3.07.1823			
39	rep. 44	Hrub. Poprzeczna	376	Zarębi cka Francis zka	1826– 1827	pol.		s. 5 300 zł 3.07.1823			
40	hip. 45 rep. 45	Hrub.	mur. 6 drew. 46 sprzed ane	Kleyner Symche, po 26.04/ 8.05.1836 Cymet Berko (za 4500 zł)	1819– 1965	po l. ro s.			480, 494, 617	123	
41	rep. 46	Hrub.	74	Turowicz Jędrzej	1801– 1827	pol.	Staje troje ćwierne	s. 6 800 12.10.1819			

42	rep. 47 t. II	Hrub.	dawniejszy 301 ob. 39	Pajer Karolina, odkupił Józef Czajkowski	1863–1906	pol. ro s.		s. 3 1120 rb?			
43	rep. 48	Hrub. Pohurze	26	ss po Modrzyńskim Jakubie	1826–1917	pol. ro s.		s. 6 500/ 20 lat 3.07.1820			
44	hip. 49 przeniesiona do Kw 51997	Hrub.	dawny 26 nowy 7	Boksenbaum Akiwa, potem Gołda córka Kiwy	1925–1993	pol.					
45	rep. 50	Hrub.	41 tyłko grunty	Petrusiewicz Jacenty	1826–1838	pol.	od granicy bohorodyckiej do Jeziora Wielkie; droga Zadubiecka; Gościniec Sokalski; Zagumienki J.W.	s. 5 Huszcza; s. 6 500/ 20 lat 17.01.1820			
46	rep. 51	Hrub. Pohurze	24	Łaskiewicz z Paweł i Tekla	1827–1854?	pol.		s. 4 Huszcza; s. 5 500/ 20 lat 5.07.1820			

47	rep. 47 t. I	Hrub.	301	Osmólski Jacenty, potem córka Pajer Karolina	1826–1857	pol. l. ros.	Gościniec Lubelski				
47	hip. 52	Hrub.	piętr. mur. 40 mur. sklep 47	Efelsztein Herszek i Izrael Icek (bracia)	1823–1946	pol. ros. nie m.	dom = 22 000 sklep = 5000 złp	s. 17-1000 złp 21.07.1818 1500 1.10.1819 1800 8.10.1820	348, 401, 623		137 tekst hebr.
48	rep. 53	Hrub. Rynek [Plac Wolności]	mur. 32	Neymark Berko	1827–1965	pol. l. ros.	dom = 17 500 złp	s. 6 – Huszcza 7 – 1000 22.07.1818 3000 6.11.1819 8 – 1000 8.11.1824	417-418	153 – burm. Wołęcki; z-ca rab. Kacanelle	

49	rep. 54	Hrub. Rynek	drew. 47 [243]	Papier Moszko i Szercel (żona)	1826– 1960	po l. ro s.	wyc. 4000 złp	s. 10 1000 30.05.1817 1000 złp 23.01.1822			
50	rep. 56	Hrub. Rynek	mur. 10 winnica 48	Horowidz Leybai Frynca (żona)	1819– 1964		obok łaźni żyd. i woskobo- jni 93 – ul. Wojtowska grobelka wojtowska sutki	s. 22 1000 21.07.1818 23 – 1000 28.04.1823 1000 23.07.1823 24 – 500 13.09.1824	513-514		86-87 Grotthu s
51	rep. 57	Hrub. Rynek	d. drew. 155 sklep. mur 133	Bauer Izrael, od 1827 Klayner Symcha	1826– 1841	pol.	wyc. 3333 złp	s. 5 Hiberna 7 – 1000 8.02.1827			61 – kapitał ks. Chróśc ich.
52	rep. 58	Hrub.	d. mur. 2 mu r. gorzeln . mur. sklep dom na fabr. sukna	Finkielszt ayn Mendel i Eydlą	1826– 1962	po l. ro s.	dom 37 975 gorz. 14 210 dom dr. 2000 mur. sklep 5000 1-2 sklepu 5000	s. 13 – Hiberna 21 – 6000 29.08.1817 4000 26.10.1819 6000 1.11.1820 4000 26.06.1822		143-148 z 5.11.182 0	
53	hip. 59 t. I	Hrub. Rynek	d. mur. 33	Pinkas Pesia	1826– 1913	po l. ro	szac. 30 544 złp	s. 19 1800 12.02.1818 21 – 1000 14.02.1827	213	21-25	

						s.					
53	hip. 59 t. II	-/-	-/-	-/-	1936- 1965	pol.					
54	rep. 61	Hrub. Rynek	mur. 25	Silberberg Hersz	1817- 1949	po l. ro s.	s. 550 Stary Rynek s. 111 pieczęć burm. Hrub. 1817 (skan) szac.18 000 (s. 110-113)	s. 16 2300 5.02.1818 17 – 2000 19/ 31.10.1837 19 – 1900 4/ 16.08.1838 19 – 700 24/ 6.04.1839 21-1000 20 lat 6/ 18.11.1840	550, 559, 560, 571, 587, 596, 744-746	119-124 Gost	

55	rep. 62	Hrub. Rynek	mur. 5	Kisiel Mordko	1910–1946	pol. ros. nie m.	s. 5 – „z miejscami w synagodze Białogłowski ej sytuowanym i”			
56	rep. 63	Hrub.	54	Szlit Szyia	1818–1984	pol.	s. 292 – założyć Kw 32821 dla nier. obj. Kw 63 i wpisać poł. Hrub. Śródmieście ul. Plac Staszica 1 działka nr 333	s. 6 – Grotthus wniossek o zał. hipoteki	241	31-34 Gost. 13.11.1818
57	rep. 65 hip. 65	Hrub. Pohurze	dr. 109	Łaskiewicz Jan, od 1861 Pohorecki Roman	1826–1861	pol.	s. 3 – Drożyna Czerniczyńska szac. 2903	s. 8 400 3.07.1823 9-1 – Grotthus		
58	rep. 67	Hrub.	52 kramn. dr.	Edelsztayn Hersz	1821–1960	po l. ro s.	szac. 1700			46-52 Gost. 16.04.1821
59	rep. 67	Hrub. Sławęcin	149	Soroczyński Jacenty	1826–1967	po l. ro s.	szac. dom 850, plac 800, pola 3510	s. 9-10 – 400/ 20 lat 18.03.1827; 11 – 300 rb 11/ 23.02.1841		

60	rep. 68	Hrub. Zgniła	dr. 253	Daniłowski i Jani Barbara	1824– 1827	pol.	szac. 200; zaczynająca się od ul. Szredniej				
61	rep. 69	Hrub. Rynek	10 sklep	Müntz Sara	1826– 1877	po l. ro s.	szac. 5000				
62/ I	rep. 70 t. I	Hrub. Piwna	367	Tomasze wski Ignacy poczmist rz	1826– 1938	po l. ro s.	szac. 5480 na pn. od ul. Ławki	s. 6 – od O z ogrodem Wolnickiego, od W z gruntem TRH, od S do drogi do browaru, grunt od S.S. 1.07.1815			

62	hip. 70 dawna hip. 367	Hrub.	działka 285	Karkowski Walery	1871–1938	po l. ro s.			259, 285, 307		
62/II	hip. 70 t. II	Hrub.	działka 285		– 1938–	pol.					
63	rep. 71	Hrub.	sklep dr. 37	Römer Józef	1826–1942 [1961]	po l. ro s.	szac. 1750 w tyle m. Hrub.				
64/I	hip. 72	Hrub. Rynek	d. mur. 4 pię tr. z lokal.; sklep nr 62	Finkielsztein Wolf	1827–1938	po l. ro s.	szac. d=7500; lokal=1000 sklep=7000				
65	rep. 73	Hrub. Zamkowa	d. dr. 365	Herman Józef, potem SYNDYKAT	1827–1962 (wpi s 1990)	pol . ros. nie m.	szac. 5200	347-367 Statut s.a. Syndykat Rolniczy w Hrub. ~1920 r. s. 7 od ul 3 Maja do Długiej	298		
66	rep. 74	Hrub.	d. dr. 455	Zaręba Kasper	1827–1829	pol.	szac. 800; nad Wywozem idąc do winnic żyd.				

67	rep. 75	Hrub. w 1946 Piłsuds. 28	455	Pachtem Judka Lejb	1908– 1963 [1970]	po l. ro s.			68a, 165, 196, 240, 241		
68	rep. 76	Hrub. Pohurze	d.: 14 i 101	Michało wscy, od 1847 Piotrows ki	1816– 1939	po l. ro s.				30-37 Gost. 7.08.18 19	
69	rep. 77	Hrub. w tyle miasta	d. 384	Bernst ein Abrah am Moysz e	– 1827–	pol.	szac. 1000				

70	rep. 78	Hrub . Sławę cin	d. 42 i ziemi a	Paąsiewi cz Jan i Barbara z Kaliniewiczó w	1827– 1828	pol.	szac. 1500 ogród przy d. poczynający się od błonia a kończący się u rzeki Huczwy	pom. miedzami Piotra Panasiewicza i Chwedorego Hawryluka; pola staj dwie pocz. od granicy nowosiółteckiej			
71	hip. 79	Hrub. Rynek	d. dr. 42	Goldsch midt (rodz.)	1827– 1963	po l. ro s.			973		
72	rep./ 80	Hrub. Cerkie wna	d. dr. 323	Merle Tekla i dzieci: Jacęty, Antoni, Monika	1828– 1843	pol.	szac. 1999	s. 6 600/ 20 lat 4.8.1818 400/ 20 lat 4.07.1820		4 sprzed aż przez S.S. Gost. 4.5.1819	
73	rep. 81	Hrub. Dolna	d. dr. 193	Mann Ignacy garbarz	1827– 1886 (wpi s 195 9)	po l. ro s.	szac. 4200	s.17 1500/ 20 lat 30.10.1827			
74	rep. 82	Hrub. Zamkowa	d. mur. 395	Kuczakie wicz Jan	1827– 1958	pol . ros.	d. szac. 18 000, zabud. 3000	s. 9 za 11 000 kupiło TRH 2/ 14.08.1835, a s.			

						nie m.		10 sprzed. Czarkowski Wawrzyn. 15/ 27.07.1838			
75	rep. 83	Hrub.	d. dr. 156 mur. sklepy 22, 23	Grauper Jakier (podp. Jaker)	1827– 1964	po l. ro s.	d. szac. 2500, sklepy 8500				
76	rep. 84	Hrub. za szkołą	d. dr. 104	Pigler Sascher	1827– 1828	pol.	szac. 1000				
76 a	rep. 55	Hrub. Rynek	11 [22 w 1926]	Fayl Munisz	1826– 1938	po l. ro s.	wyc. 10 000	s. 8 2000 9.07.1819 1000 16/ 28.10.1835 17-18 Grotthus			19-27 Popław ski
76 b	rep. 60	Hrub.	dr. 125 sklep mur. 9	Szipirer Mordko	1826– 1965	po l. ro s.		s.6 Hiberna i Huszczą			

77	rep. 20	Hrub. Rynek	d. mur. 30	ss Feiner Leyb	1821– 1873	pol.	poł. z rep. 85 w 1873 szac. 7400				
77 II	hip. 85	Hrub. Rynek	31 d.mur.	Klug Mordka i Cynna	1827– 1962	po l. ro s.	na s.4 Grotthus	s. 4 1000/ 20 lat 16.09.1819 1000/ 20 lat 25.07.1820		Go st. Go st.	
78	rep. 86	Hrub.	d. drew. 300	Borsukie wicz Walenty	1820– 1959	po l. ro s.	szac. 150				
79	rep. 87	Pobereżany	d. drew. 2	Makowski Józef	1829	pol.	szac. d. 5600; spichrz 1900; stodoła 3225; wozownia+stajnia +obora 6350; chlew 325; piwn. 1200; grunty 1700; ogród 6000; Ogółem 26 300				
80	rep. 88	Hrub. Rynek	sklep mur. 3	Waynszt eyn Godel	1828– 1961	po l. ro s.	szac. 1999	s. 16 500/ 20 lat 6/ 18.06.1837			
81	rep. 89 potem 420	Hrub.	skl. mur. 11 piętro	Winer Dobrysia	1829– 1938	po l. ro s.	szac. 4800				
82	hip. 90	Hrub.	14 plac po po ż. 19 d. mur	Ginsberg Naftali	1829– 1962		szac. 1910				

83	rep. 91	Hrub. Sławęcin	22 –2 d. dr.	Korniluk Bazyli	1824– 1830	pol.	szac. 1800				
84	rep. 93	Hrub. Rynek	21 d. dr.	Röer Józef	1829– 1864	pol.	szac. 2500; plac dawniej Targowica a teraz droga ku piekarzowi Merle idąca	syn Matias kolektor loterii klasycznej 2 1835 r. miał proces o defraudację			
85	hip. 94	Hrub.	114 – d. dr. kramn ica nr 27	Mayll Elkuna	1830– 1941	po l. ros . he br.			371		
86	rep. 95	Hrub.	268 d. dr.	Bojarc zuk Jędrzej	– 1830–	pol.	szac. 1200				

87	rep. 96 t. I	Hrub. Browarna	396 mur. blachą kryty	Lewicki Michał podsedek, od 1840 Kaczkowski i Jan od 1878 Kisewetter 1/2 niezabud.	1825– 1906	po l. ro s.	szac. 20 000 pom. placem Rechanowa Jasińskiego Jana		117 piecz. Grabowca 407 plan		
87	hip. 96 t. .II	Hrub. 3-go Maja	396 d. mur. fronto wy	Kisewetter Bogumiła, Halina; Ludomir; Stefan; Tadeusz	1924– 1994	pol.			31; 36; 44; 45		
88	hip. 97	Hrub.	215 d. dr.	Sobieski Marcin i Katarz.	1824– 1965	po l. ro s.	szac. 3000	s. 11 600/ 20 lat 19.04/ 1.05.1835			
89	rep. 98	Hrub. Rynek	4 skl. mur. i loch	Lipsz Mordko	1830– 1886	po l. ro s.	szac. 3333				
90	rep. 99	Hrub.	348 d. dr.	Ziabrzycki Józef	– 1835–	pol.	szac. 800, kupił od Jana Bojarczuka				
91	rep. 100	Hrub. Rynek	20 skl. mur.	Rozens zток Gutma	1835– 1939	po l. ro	zakup 1800		137		

				n		s.					
92		Hrub.									
93	rep. 102	Hrub. Rynek	3 d. mur.	Finkielsztain Abraham	1807– 1939	pol. ros. nie m. hebr. r.	szac. 6000 od wschodu Rynek ½ sklepu	s. 8 Hiberna	614		
94	rep. 103	Hrub. Rynek	6 sklep mur.	Fogiel Chaim; Fromm, Herszko	1816– 1889	pol. ros.	szac. 2900 (145 cz. zł)	s. 8 1400/ 20 lat 8.02.1818 s. 8-9 500/ 20 12.08.1824		25-34 Gost.	
95	rep. 104	Hrub. Rynek	109 placi sklep mur.	Minty Dina	1833– 1838	pol. hebr. r.	szac. 1400	s. 6 1200/ 20 23.07.1818			

96	hip. 105	Hrub. Rynek	7 d mur. i zajazd (dawniej 13)	Hoffman Jości Bencin	1827–1963	pol. ros. niem.	szac. 15.000 przy ul. do poczty	s. 33 Hyberna 118: 2200/20 lat 8.02.1818			
97	rep. 106	Hrub. Rynek	2 sklep wcześniej nr 21	Wainsztain Godel	1815–1887	pol. ros. hebr.	szac. 1999 wpis: plany 409		127-128, 126+129		
98	rep./hip. 108	Hrub. Zamłynie	359 d. dr.	Mann Jan	1836–1937 wpis 1972	pol. ros.	szac. 2000; s. 5: na S rz. Huczwa; S z gościńcem publicznym; W z gruntem Marcina Podkowika				
99	hip. 109	Hrub.	414 d. dr.	Edelsztajn Szmul i Golda	1835–1959 wpis 2001	pol. ros.	szac. 14 775; s. 7 – kominy, piece, loch mur., na S do straganów piekarskich	s. 18 Hyberna Lesman: s. 538-548 i 555-560	152; 228		
100	rep. 110	Hrub. Pohurze	107 d. dr.	Matulski Jani Wiktoria	1836–1941 wpis 195	pol. ros.	szac. 3000; s. 5 – na N od ul. Zamkowej, od O ul. do Gościńca Zamojskiego				

					9		idącą				
101	rep. 111	Hrub.	92 d. dr.	Zylberman Czaim Bencjan	1836–1878	pol. ros. hebr.	szac. 3000	s. 10 500/ 20 lat 12/ 24.08.1835			
102	rep. 112	Hrub.	112 d. dr.	Lohrer Szyia	1836–1892	pol. ros.	szac. 3000, s. 4 – od S do ulicy ku młynom (Lubelska?)				
102a	rep. 113	Hrub.	92 d. dr.	Bryf Suchym [Brif]	1836–1840	pol.	całość szac. 4150, a dom 3350 s.4 – szkoła żydowska mur.	s. 7 Hyberna			

103	rep. 115	Hrub. Rynek	42 kram n. mur. dr.	Alt Rizla I Jankiel	1829–1844	pol . heb r.	szac. 3000 s. 3: O część Sutek	s. 9: 150 rb/ 0 lat 17/ 29.01.1844			
104	rep. 116	Hrub.	124 d dr.	Löhrrer Jankiel	1837–1902	po l. ros . he br.	szac. 3600 ul. do mostu idącej	s. 4 500/ 20 l. 24.09/ 4.10.1837 5 300/ 20 l. 2/14.08.1838			
105	rep. 117	Hrub. Sławęcin	20 d dr.+ grun ty	Szumiata Paweł	1828–1896	po l. ro s.	szac. 4367 s. 5-10: bogata onomastyk a pól	s. 32 1400/ 20 l. 20.08/ 1.09.1839			
106	rep. 118	Hrub. Długa [Narutowicza]	27 d. mur. 1 piętr. z kilkoma lokalami; 76 d. dr.; 198 d. dr. scalone do nr	Rubin Szloma	1837–1962	po l. ro s.	szac. 40 000; na O z traktem pomiędzy kam. TRH idącego; na W z placem pustym około bożnicy		722 Hubel 725 [szk. kraw.]		

			31								
107	hip. 119	Hrub. Rynek (Sutki 24 w 1946 r.)	14 sklep mur.	Rubin Jankiel	1837–1946	po l. ro s.	wart. 10 000	s. 50 i 52 2200 5.08.1837			
108	rep. 120 (przen. do 5598)	Hrub.	103 d. dr./mur.	Mintz Leyba	1836–1874	po l. ro s.	szac. 8375, od O przydrodze do młyna	s. 6 1500 22.04/ 4.05.1838			
109	rep. 121	Hrub.	91 d dr.	Sol Herszko	1828–1839	pol . heb r.	szac. 3000	s. 4 od O i S z ulicą od młynów ku Sukieni ciągnąca się			
110	rep. 123	Hrub. (Sutki)	15½ sklepu mur., druga poł. w rep. 13 8	Fromer Boruch Laib	1837–1926	pol.	zakup 2800, na O do ul. między sklepami	s. 5 1000/20 l. 22.03/ 3.04.1838			

111	rep. 126	Hrub. [Wójtostwo]	349 d. dr.	Obutlewicz Jan i Julia, od 1849 Goldszmith Hersz	1838–1999	pol.	szac. 9000; od W do drogi do szlachtuzu		211 z olejarnią		
112	rep. 127	TRH Pobereżany	– d. dr. (dworek) [folwark 60 m]	Kleszczyński Michał	– 1838–	pol.	szac. 29 900; 2 domy, stodoła, spichlerz, obory, 2 stajnie	s. 5 1500/ 20 l 6/ 18.04.1839			
113	rep. 128	Hrub.	200 d. dr.	Edelstein Srul	1832–1851	pol.	szac. 2450; od O z ul. naprzeciw traktu z m. do młynów idącego; na W z ul. obok szkoły mur. żyd.				
114	rep. 130	Hrub. Zamłyńie	415 ½ plac po pogorzeli	Edelsztain Szmul Laib	1834–1842	pol.	szac. 1000; od gościńca publ. do m. Uchańa skrzyżującego do gruntu szkoły żyd.				
115	hip. 131	Hrub. [sklep Rynek]	53 d. dr. [2 sklepy mur. 41 i 41½]	Goldstein Szyia Boruch Leber	1838–1935	pol. ros. hebr.	d. szac. 12 000 a sklepy 2*6000; od O do ul. POM. łaźnią żyd. idącą; na N do ul. od Rynku do łaźni	s. 21 1500/ 20 lat 17.08.1840; s. 22 2000/ 20 l. 27.10/ 8.11.1841			

							żyd.				
115 a	rep. 132	Hrub. Rynek	24 kramnic a dr.	Zaif Tobiasz, od 1840 Kraus Zwlik	1838– 1942	po l. ro s.	szac. 6000				
116	rep. 134	Hrub.	123 d. dr.	Edelszt ain Szmul Leib	1835– 1911	pol . ros. nie m.	szac. 4350				
117	rep. 136	Hrub. Nowa	99 d. dr.	Retig Chaim Wolf	1838– 1885	po l. ro s.	szac. 4000; od N z ul. Nową ku stawowi zmierzającą	s. 10 500/ 20 lat 18/ 30.01.1839			

118	rep. 137	Hrub. [Jatko wa]	24 d. dr.	Wax Abraham	1838– 1961	po l. ro s.	szac. 2000; na O od odnogi Huczwi; na S do rz. od mostu ślubnego ciągnący się				
119	rep. 138	Hrub. Rynek	15 – ½ skle pu 2-gi skl. mur. nr 16	Fett Szelko i ½ w rep. 123	1837– 1926	pol.	szac. 3000 i 6000				
120	rep. 139	Hrub. Rynek	73 plac po pogor zeli	Zylber erg Mordk o	1808– 1993	po l. ros . he br.	szac. 3100		171 piecz. Magistratu 215 Krycki 295 przysięga żydowska		
121	rep. 140 i 141	Hrub. w tyle	370 d. dr.	Cukier Dawid	1824– 1839	pol.	szac. 1850				
122	rep. 141	Hrub.	370 plac po pogorz . i sąsied. 403 d. dr.	Szragier Jankiel i Brandla	1838– 1876	pol . heb r.	szac. 12 000				

123	rep./ hip. 143	Hrub.	229 d. dr. i grun t	Rewro wski Kazimi erz i Marian na	1824– 1986	po l. ro s.	szac. d.4000, ogół 5135 zł gr. 10; od W do ogrodu książęcego; od S do ul. ku Sukienni ciągnącej się; na S do ogr. [...] cerkiewnego; s.7 grunt na Niwie Mostkowej zwanej; s.8 grunt do Majdanu miejskiego w Łuzkach Sławęcińskich; s.9 grunt poczynający się od krzyżowej drogi idącej od Sławęcina do Moniatycz [...] Lasku Lipickiego						
124	rep. 144	Hrub.	102 d. dr.	Soll Herszko	1838– 1841	pol.	szac. 4500	s. 7 kaucja 500 za Pigler Fiszer 16/ 28.10.1839 s. 8 1000/20 10/ 22.12.1840					
125	rep. 146	Hrub. Rynek	17 d. dr./ mur.	Cukier Aron	1839– 1942	po l. ro s.	szac. 5500; na O do Wójtostwa; na W z rynkiem	s. 22 950/ 20 lat 03.1839					

126	rep. 147	Hrub.	111 d.dr.	Klingiel Aron	1839–1993	po l. ros . he br.	szac. 4000; s. 4 na N do ul. do bożnicy	s. 10 1000 kaucja za Zyndel Icka 8/20.04.1841			
127	hip. 148	Hrub.	82 plac	Kraus Zelig i Rutlcek	1838–1963	po l. ro s.	zakup 980; s. 131 od W przejście do ul. Jatkowej [w 1963 r.]	s.15-16 1000 27.07/ 8.08.1839			
128	rep. 149	Hrub.	16 plac po pogo rz.	Flach Chil	1839–1942	po l. ro s.	szac. 3000; s. 5 na W do Rynku	s. 17 1500/ 20 lat 18/ 30.05.1839			
129	rep. 150	Hrub.	41 d.dr.	Wax Dawid	1839–1959	po l. ro s.	szac. 3000; s. 4 od W z ul. ku Rynkowi prow.	s. 15 1000 na 20 4/ 16.02.1841			
130	rep. 151	Hrub.	15 d. dr	Hubel Rafael/ Rafał	1837–1840	pol . heb r.	szac. 5000; s. 5 na O z ul. ku łąźni idącą	S. 8 1300/ 20 l. 27.12/8.01 1839/1840			
131	rep. 152	Hrub.	58 [n. 235] d.dr. + 85 kramn ica dr.	Mayl Dawid Zindel	1838–1893	po l. ro s.	szac. 4990; kramnica szer. łokci 3, zakup 82,5 rb	s. 15 1000/ 20 lat 20.05/ 2.06.1839			

132	rep. 153	Hrub.	372 [n. 245] d. dr.	Wax Moszko	1839–1919; ost. wpis 1962	pol.	szac. 4000				
133	rep. 154	Hrub. Pohurze	23 d. dr.	Koźmiński Walenty i Marianna	1839–1840	pol.	szac. 1000; s. 3 na O do gościńca sokalskiego	s. 7 300/ 20 lat 3/ 15.01.1840			
134	rep. 155	Hrub. Podgórze	37 d. dr.	Aleksandr owicz Jan	1815–1839	pol.	szac. 2200	s.6 300/ 20 lat 14/ 26.07.1839?			
135	rep. 157	Hrub. Rynek	76 kramnica dr.	Mintz Dina	– 1830–	pol.	szac. 500; na O z Rynku czyli targowiska				

136	rep. 158	Hrub.	119 plac po pogorz.	Brenner Icek	– 1838–	pol.	szac. 1200; na O do odnogi Huczwy; na W do woskobojni				
137	rep. 159	Hrub.	18 [n.13] d.dr.	Later Leyba	1838–1942	pol. l. ro s.	szac. 6000; od W do ul. idąca do okopiska [za nim plac przylegający do Rynku]	s. 11 500/ 20 lat 21.05/ 2.06.1839			
138	rep. 159/160	Hrub.	96 – 2 d. dr. pod 1 dachem	Amper Szmer, Amper Ryszi Nissen	– 1839–	pol.	szac. 1500; s. 3 na O do ul. ku szkole żydow. mur. idącej; nowy 2-gi szac. 596, s.4 od W z domem na teraz szkołą żydow. zowiącym się			<u>Uwaga:</u> zmiana nrów hip. ok. 1870 r.	
139	rep. 159/160	Hrub.	377 d. dr.	Kraus Icek	1839–1840	pol.	szac. 2400; s. 3 na S do Traktu publicznego Lubelskiego, na N do Wału				
140	rep. 161	Hrub.	375 d. dr. i kuźnia	Wężyk Apolonia i Benedykt	1827–1928	pol. l. ro s.	szac. 4000; od W do ul. ku ogrodowi probostwa obrz. pol.				
141	s. rep. 163/ n. rep.162	Hrub. Pohurze	71 d.dr. [n.550/1875]	Pawłowski Jan	1839–1946	pol. l. ro s.	szac. 3000; od S z traktem zamojskim	s. 16 1000/ 20 lat 28.11/ 10.12.1840			

142	s. rep. 164/ n. rep. 163	Hrub. Pohurze	114 pl. po pogor zeli	Tymecki Józefi Zofia	1832– 1840	pol.	szac. 2000 (zabudowany przed pożarem)				
143	hip. 165	Hrub.	139 d. dr.	Fail Mordko i Baila	1840– 1942	po l. ro s.	szac. 8335zł 26 gr.; s.18 prawo służebności dla d. nr 135„tak aby pomiedzy tymi domami ... sutka egzystowała, która na zawsze w tak czystym stanie utrzymywana być ma”				

144	s. rep. 167/ n. hip. 166	Hrub. Zgniła	45 145, 148, 164, 392	Dreher Jako i Bret Moszko Strąbko wski Antoni	1825– 1841	pol.	szac. 900 szac. 652				
145	rep. 167	Hrub. Długa w 1852	253 2 d. 62 2 d. pod 1 dachem	Krysicki Antoni Fayg Gołda Ryfka i Abraham	be z dat y – 1840–	po l. po l. ro s.	szac. 3000; szac. 3000; s. 10 plac aż do Odnogi Motławy ciągnący się;	chyba pomieszane; s. 20 800/ 20 lat 28.04/ 10.05.1840			
146	hip. 168	Hrub.	62 d. i plac	Finkielbl uch Matys	1840– 1842	po l. ros . he br.					
147	s. rep.169/ n. rep. 168	Hrub.	381 d. dr.	Miller Moszko	1840– 1874	po l. ro s.	szac. 3000 złp				
-/-	-/-	Hrub. Rynek	39 kramnic a dr.				szac. 2000 złp; od. W ul. pom. sklepami [w Sutkach?]				
148	s. rep. 170/	Hrub. przedm.	92 d. dr.	Szaniawski Józef	1841– 1919	po l.	szac. 10 000; od O z gruntem	s. 13 75 rs/ 20 lat	125-6	32-3 Gost.	

151	hip. 174	Hrub. Browarna	413 d. dr.	Janusze wski Stanisła w i Justyn a 28.11 / 10.12.1844 kup. Kępski Jan	1837– 1875	po l. ro s.	szac. 12 000; zakup 13 000	s. 4-5 ogród w dzierżawie od TRH 28.04/10.05.1837; s. 45-48 Grotthus, kanc. TRH w Dziek. akt dzierżawy	82-88 kosztor ys		
152	s. rep.176 / n. rep.175	Hrub. -/- Rynek	185 d. dr. 11 kramnic a	Sznol Szłoma	1842– 1846	pol.	szac. 270 rs; s. 4 przy ul. do W wójtostwa ciągnącej się, na O przy ul. do szlachtuza idącej, na W do odnogi Motława zwanej, POM. łąnią żyd. będący, na S do placu i d. Moszka Bauch, na N zaś do d. i placu Peysacha Brif; kramnica szac. 225 rs, dł. sążni 2, szer. sążni 2,				
153	s. rep.177/ n. rep. 176	Hrub.	90 d. dr.	Rozenb erg Abraha m	1841– 1924	pol.	szac. 460 rs; s. 3 na S do ul. ku browarowi ciągnącej się	s. 5 120 rs/ 20 lat 2.06.1841 30 rs/ 20 lat 20.02.1842			
154	rep. 178/ 177	Hrub.	382 d. 8 sklep mur. i kramni ca	Eisenberg Szmul/ Rajsenfeld Chaim/ Kupferszto ch Joś	1824– 1837	pol.	d. szac. 1200; sklep szac. 600; kramnica 150				
155	rep. 179/ 178	Hrub. Podhurze	1 d.	Czyżewsk i Jani	1841– 1842	pol.	szac. 96				

				Małgorzata							
156	rep. 179/ 180	Hrub.	305 d. i grun t	Czyżewski Andrzej i Anna	1824– 1892	po l. ro s.	szac. 112 zł gr 50; s. 4 przy ul. idącej z miasta ku cerkwi				
157	rep. 181/ 180	Hrub.	74 nowy 32	Zayden Joyna	1842– 1938	po l. ros . he br.	szac. 300	s. 16 30 kop. czynszu dla TRH, s. 20 1000/ 20 lat 29.09/ 11.10.1842	181 plan		
158	hip. 182 [1543 1- 1545 5]	Hrub. Pohurze	15 d. dr.	Kułako wski Wojciec h i Julianna	1837– 1962–	po l. ro s.	szac. 1400; ogród przy odnodze Huczwy 15 rb				

158	zamieszanie!	dobra Uchanie			– 1833–	pol.	od s. 37 do 100 s. 51-65 spis mieszkań ców				
158	zamieszanie!	dobra Szpikołosy, folw. Białokóry		sukc. Białokórskiego Grotthusowie	– 1825–	pol.	od s. 101-122				
158	zamieszanie!	dobra Horodło			– 1830–	pol.	od s. 123-177				
159	hip. 183	Hrub.	212 d. dr.	Nosalski Piotr	1842–1942	pol.	szac. 2000; s. 5 grunt poczynający się od szpitala oo dominikanów; ciągnący się do Huczwy				
160	hip. 184	Hrub.	19 d. dr.	Gewertz Szymon i Chaja	1842–1942	pol.		s. 503 160 rs/ 20 11/ 23.10.1843 150 rs/ ? 4/ 16.06.1841			
160	zamieszanie!	Mołodiatycze			1803–1823	pol.	s. 29-33 inwentarz cerkwi gr.-un. pw. Michała Archanioła; s. 50-58 szacunek majątku; s. 478 „Podgórskie Niwy”				

161	s. rep. 184/ n. rep. 184	Hrub.	429 plac ogród	Markowski i Jani Anna	1842– 1843	pol.	szac. 150; s. 3 pom. miedzami Patkowskiego z jednej a Ignacego Raczyńskiego z dr. „poczynające go się od drogi Lubelskiej a kończącego się do ogrodu dominikanów”	s. 5 90 rb/ 20 lat 31.12.1842/ 12.01.1843			
162	s. rep. 186/ n. 185	Hrub.	51 d. dr. [nowy 251]	Wycen Uchla Ryfka	1843– 1898	po l. ro s	szac. 270 rb	s. 14 150 rb/ 20 lat 5/ 17.05.1844			
163	s. rep.188 / n. rep. 187	Hrub.	121 plac	Mail Elkuna	1845– 1846		szac. 300				
164	s. rep. 189/ n. 188	Hrub. Długa	29 placz piwnic ą	Fromer Boruch Lejba	1844– 1846	pol.			74 piecz. urz. municyp. 85 plan		

165	s. rep. 190/ n. 189	Hrub. Nowy Rynek	153, 152, 152, 154 place	Zemel Icko	1846– 1847	pol.	zakup 136 rb				
166	rep. 192	Hrub. Długa	56 d.dr.	Szrajer Elo	1847– 1942	po l. ro s.	szac. plac 525 złp, d. 1200 rs	s. 27 150 rs (1000 zł)/ 20 lat 4.06.1841	318; 330-1		
167	s. rep.193/ n. rep. 192	Hrub.	242 plac pus ty	Kleiner Joś	1843– 1927	pol.	szac. 720 zł				
168	s. rep.196/ n. rep. 195	Hrub.	419 sklep mur.	Eyzen Mordko	1848– 1890	po l. ro s.	szac. 600 rs; s. 2 na W do uliczki przechodniej pom. sklep. żyd.	s. 5 150 rs/ 20 lat 24.09/ 9.10.1851			
169	s. rep.197/ n. rep.196	Hrub. Sławęc in?	226 d. dr.	Patkow ski Mikoła j	1851– 1938	po l. ro s.	szac. 900 rs, plac 120 rs; s. 2 na S z placem przedkościelnym,				
-/-	-/-	Hrub. Przejazd	84 plac	-/-	-/-	-/-	szac. 75 rs, grunt 400 rs (łączy zakup 1615 rs) s. 2 na O z ul. Przejazd				
170		Hrub.									
171		Hrub.									
172		Hrub.									
173		Hrub.									
174		Hrub.									
175		Hrub.									
176		Hrub.									
177		Hrub.									

178	s. rep. 224/ n. rep. 221	Hrub. Podgórze	508 d. dr.	Lebiedowicz Józef i Maria	1837– 1862	pol.			s. 205 znaczki na pomoczymową	
17 9	s. rep. 214/ n. rep. 211	Hrub. Gorzelniana	203 d. dr. „gorzel nią zw.” nad samą rz. Hucz wą,	Pliszczyński Walerian	1861– 1921	po l. ro s.	szac. 1156 rs; od O i N Do samej rzeki; od S do przejazdu publ. i placu czyli ogrodu górnego kościelnym zwanego; na W z ul. Pom. domami czyli mydlarnią do rzeki prowadzącą			

180	s. rep. 212/ n. hip. 215	Hrub. Sklepowa [Sutki?] St. Rynek	413c piwnica mur.	Ausbroch (Osbroch, Rajsbroch) Jankiel	1846–1959	po l. ro s.	sama piwnica, bo sklep nad nią należy do Chant Diny Finkielsztejn	s. 118 piecz. Magistratu		
181	hip. 216	Hrub.		Rother Pinkwas	1832–1942	po l. ro s.	szac. 7000 złp; na O uliczka do kościoła r. l.			
-/-	s. 216/ n. 156	Hrub. Długa	plac, dawn y 256/2 65, a tereźniej - szy 83a			po l. ro s.	szac. 156 rs; na którym stajnie, wozownia			
182	s. rep.217/ n. rep. 214	Hrub. Rynek Nowy	397 d. dr.	Sukc. Hajter Lejba	1861–1866	pol . hebr.	szac. 1000 rs; od W z rynkiem publicznym; od Sz drogą publ.			
183	s. rep.218/ n. rep. 215	Hrub. Nowy Rynek	49 d. dr.	Römer Matys kolektor loterii klasycznej	1862–1963	po l. ro s.	(1/3 połowy domu zakup 75 rs;) (1/3 tegoż domu zakup 60 rs)			
-/-	-/-	Hrub.	225	-/-			zakup 30 rs			

		Szewcka	plac pus ty							
184	s. rep. 219/ n. rep. 216	Hrub. Lubelska	126 d. dr.	Szuch Srul	1862– 1964	po l. ro s.	szac. 1200 rs; od N z Traktem Lubelskim			
-/-	-/-	Hrub. Rynek Stary	434a raśnica dr.	-/-		-/-	na O z Rynkie,			
185	rep. 217/ hip. 220	Hrub. Sokalska	453 d. dr.	Wydrychie wicz Józef	1863– 1942	po l. ro s.	szac. 1500 rs;		s. 426 opł. Kuk s. 516-7 stempl.	
-/-	-/-	Hrub. Dolna	352 d. dr.	Fijałko wski Jacenty i Marianna	-/-	po l. ro s.	szac. 1200 rs			

-/-	-/-	Hrub. Kirkutowa	373 d. dr.	Wiśniewski Stanisław	-/-	po l. ro s.	szac. 600 rs; na O od ul. Kirk.				
-/-	-/-	Hrub. Lubelska	146	Broniewski Szymon, od 1871 Fajerman Nutai Rajzla	-/-	po l. ro s.	szac. 1000 rs szac.900 rs				
186	rep. 218	Hrub. Wójtostwo	358 d. dr.	Korniluk Eliaszi Tekla	1822-1865	pol.	szac. 620 rs				
-/-	-/-	Hrub. dr. do Wójtostwa	355 d. dr.	Lebedowicz Eudokia	1865	-/-	test. Lebedowiczowej spisany na Sławęcinnie				
187	s. rep.222/ n. rep. 219	Hrub. Mostowa	554 d. dr.	Hartman Tekla	1863-1937	po l. ro s.	szac. 1000 rs; od O z gość. publ.; od S z ul. publ. szac. Człości 2795 rs	s. 295			
-/-	-/-	Hrub. Ponurze ul. Sokalska	523 d. dr.	-/-	-/-	-/-	szac. 750 rs; od N z gość. Sokalskim				
-/-	-/-		521 pl. po pogorz.	-/-	-/-	-/-	szac. 600 rs; od N z dr. publiczną				

188	s. rep. 223/ n. rep. 220	Hrub. Lubelska i Gorzelnia na	181 d. dr	Fridland Moszki	1960– 1924	po l. ro s.	szac. 1000 rs; s. 4 od O ul. Publiczna; na S ul. Publiczna; na W z gruntem szpitala star.; na N z ul. Generalną [Lub.]			
189	s. rep. 224/ n. rep. 221	Hrub. Sławęcin	597 d. dr.	Romano wicz Konstant y i Anna	1850– 1905	po l. ro s.	d. szac. 1000 rs; ogół szac. 2690 rs; s. 14-21 z 1850 r. zapis dla Anny Panasiewiczówny			
190	s. rep. 225/ n. rep. 222	Hrub.	58 d. dr.	Hur Jankiel	1866– 1942	po l. ro s.	szac. 437 rs			
191	s. rep. 226/ n. rep. 223	Hrub. Rynek	424 kramnic a	Biterm an Mordk o	1865– 1942	po l. ro s.	szac. 500 rs; s. 3 od O naprzeciw straganów miejskich; dług. 15,5 łokci a szer. 4,5			
192	hip. 227	Hrub. Lubelska	150 d. dr.	Waszc zuk Francis zek	1848– 1961	po l. ro s.	szac. 850 rs		303	

193	hip. 229	Hrub. Sutki?	424 kramnic a	Alt Moszk o Chaim	1866– 1959	po l. ro s.	szac. 98 rs; s.2 od W ulica pom. sklepami idąca [Sutki?]				
194		Hrub.									
194 a	s. rep. 231/ n. rep. 228	Hrub. Podgórze	506 d. dr kryty słomą	Dąbrowsk i Jani Anna	– 1869–	po l. ro s.	zakup 500 złp/ 75 rs				
195	s. rep. 233/ n. rep. 230	Hrub. Sokalska	62 dawny/ 534 nowy	Daniłowski Szymon, spadk. Daniłowsk a Marianna	– 1869–	pol.	s. 16 świadek w testamencie Hipolit Krasnopolski				
196	s. rep.234 / n. rep. 231	Hrub. Gorzelniana	189 dawny/ 202 nowy	Szuch Grul	1869– 1964	po l. ro s.	s. 140 burm. Lecewicz	54; 123			
197	s. rep. 236/ n. rep. 233	Hrub. Sławęcín	640 chata dr i grunt 21 morg.	Ciesielc zyk Szymo n	1870– 1911	po l. ro s.	szac. 560 rs; szac. Gruntu 400 rs				
198		Hrub.									

208		Hrub.									
209 a	hip. 249/ rep. 246	Hrub. Browarna Kilińskiego o 6	326 d. dr.	Spielska Tekla, po wojnie Szperalscy	1874– 1980	po l. ro s.	zakup 800 rs		122		
210		Hrub.						-			
21 1	s. rep. 253/ n. rep. 249	Hrub. Sławęcín	637 d. dr. i grun t	Borsukie wicz Mateusz	1875– 1906	po l. ro s.	s. 8 c ogród poczynający się od Sadzawki zwanej a kończ. przy łące zw. Zarice; d 1 m pola w m. zw. Pod Dębiną pocz. od łąki Rudki zw.; f 1 m pola w m. Żydowska; <u>h</u> 1 m pola w m. Jeliny pocz. od Drogi Uchańskiej; i 1 m pola w m. Maciejowi Droga; <u>h</u> 2 m pola w m. Pod Stawem pocz. od Drogi Grabowieckiej i kończ. przy łące nal. do TRH [do Marii Ziń z Pietruków?] [Zarika]				
212	s. rep. 253/ n. rep. 250	Hrub. Nowa [3-go maja]	27 sklep mur.	Finkielszt ajn Kisiel Mordko	1875– 1963	po l. ro s.	szac. 2000 rs; s. 9: na N z ul. Nową i na W z Progimnazjum Hrubieszowskim; część nabył Józef Pryl nr: hip. 369, polic.254–	170			-
213		Hrub.									
214		Hrub.									
215	s. rep. 257/ n. rep. 254	Hrub. Łazienna [Prosta 4]	21a d. dr.	Hubel Icek	1874– 1959	po l. ro s.	szac. 2023 rs; s. 4: z S – wójtowska ulica, z O ul. Łazienna; s. 128: ul. Prosta 4 – dawniej róg Wójtowskiej i Łazienniej				
216	s. rep. 258/ n. rep. 255	Hrub. Sławęcín	625 grun torny	Wasecki Mikołaji Anna	1874– 1892	ros.	szac. 900 rs; s. 3: 1 2 m w m. Lisia Góra od drogi do Nowosiółek a kończ. pod Ostacha Panasiewicz; 2 1 m w m. Mostki; 3 1 m w m. Głowy; 4 2 m w m. Wida od Uchańskiej Drogi; 5 2 m w m. Pod Dębiną Borowiecką; 6 2 3 m w m. Głowy zac. od Drogi Czortowskiej				

217	s. rep. 259/ n. rep. 256	Hrub.	259a d.mur.	Merdel Icek	1862– 1913 wpis z 1942	po l. ro s.	szac. 2000 rs; s. 3: od S plac obok miejskiej rzeźni				
218	s. rep. 260/ n. rep. 257	Hrub. [Sutki?]	438b mur sklep	Goldman Leybai Chaja, miał 2 sklepy mur.	1869– 1878	po l. ro s.	sprz. nr 438a za 400 rs;				

219	s. rep.261/ n. rep. 258	Hrub.	162 i 162a d.dr.	Huber Hersz	1877– 1963	po l. ro s.					
220	s. rep. 262/ n. rep. 259	Hrub. Sławęcin	602 d. i 4 morgi	Bojarczuk Foma i Prakseda	1870– 1913	po l. ro s.	szac. d. 300 rs, ziemia 400 rs; s. 4 dom w m. Klin; ogród w m. Rudki; 1 m w m. Żydowska				
221	s. rep. 263/ n. rep. 260	Hrub. Długa	74 d. dr.	Pisars kie Marc ela i Katrzyna	1875– 1945	po l. ro s.					
222	rep. 264 1878 r.	Hrub. Rynek	30 d. mur.	Blumenz wajg Moszko	1861– 1939	po l. ro s.	sprzed. 1066 rs; Plac Wolności (w 1939) nr polic. 23, nr hip. 264, obecnie 13800-13832	348			
223		Hrub.									
224		Hrub.									
225		Hrub.									
226		Hrub.									
227		Hrub.									
228		Hrub.									
229		Hrub.									
230		Hrub.									
231		Hrub.									
232		Hrub.									
233		Hrub.									
234		Hrub.									
235		Hrub.									
236		Hrub.									

241		Hrub.										
242		Hrub.										
243		Hrub.										
244		Hrub.										
245		Hrub.										
246		Hrub.										
247		Hrub.										
248		Hrub.										
249		Hrub.										
250		Hrub.										
251		Hrub.										
253		Hrub.										
253	rep. 303 hip. 307	Hrub.	242 plac	Gaj? Gdali?	1880– 1906	ros.			88			
254	rep. 308 hip. 312	Hrub. Sławęcin	732 d. z ogr.	Szumi ata Andr zej	1882– 1931	po l. ro s.		s. 10 400 rs/ 20 lat 9/ 21.09.1882				
255	s. rep. 313/ n. rep. 309	Hrub. Sławęcin	677 d. i grun t	Danilczuk Piotr	1882– 1903	ros.						
256	rep. 312/ hip. 317	Hrub. Kilińskiego	320 d. dr. [w 1964 nr 23]	Słaniew ski Ławren tij, w 1935 Baruś	1881? – 1965	po l. ro s.						

				Marian i Helena							
257	s. rep. 318/ n. rep. 313	Hrub. Sławęcin	729 d. i ogród	Cieselczuk Karoli Prakseda	1881– 1909						
258	s. rep. 317/ n. rep. 314	Hrub.	360 plac	Rabczuk? Piotr	1881– 1882	ros.					

259	rep. 316/ hip . 321	Hrub. Sławęcin	578	Dreis Marceli	1882– 1964	po l. ro s.			137; 138; 256; 257		
260	rep. 317/ hip. 322	Hrub.	258 d. mur. [stary nr 60]	Gruber Aron	1882– 1942	po l. ro s.					
261		Hrub.									
262		Hrub.									
263		Hrub.									
264		Hrub.									
265		Hrub.									
266		Hrub.									
267	hip. 332/ rep. 325	Hrub. Sławęcin	grunt 21 m	Ciesielczuk Iwan s. Daniły	1885– 1938	po l. ro s.	s. 5: 6. 2 m w m. Ниха; 8. Lisie Góry; 9. 1 m w m. Rutki				
268		Hrub.									
269		Hrub.									
270		Hrub.									
271		Hrub.									
272		Hrub.									
273	hip. 339/ rep. 331	Hrub. Podzamcze	555 pl. po pogor zeli	Ajlen Lejzor	1869– 1893	po l. ro s.	s. 3: z N z ul. Podzamcze				
274		Hrub.									
275		Hrub.									
276		Hrub.									

280		Hrub.									
281	hip. 350/ rep. 340	Hrub. (Sutki?)	44i sklep mur.	Ojfier Perla Małka	1890– 1913	ros.	szac. 250 rs				
282	hip. 351/ rep. 341	Hrub. (Sutki?)	414 szsklep mur.	?	1886– 1890	ros.	szac. 110 rs				
283		Hrub.									
284	hip. 353/ rep. 343	Hrub. Rynek	39st./ 409n. d. mur.	Ropop otr Benia min i Matla	1891– 1998	pol . ros. nie m.	zakup 3186 rs				
285		Hrub.									
286		Hrub.									
297	rep. 284/ hip. 287	Hrub. Gorzelniana	19 7				Kw 357 w spisie!; k. 3 wydzielono połowę nieruchomości ze strony zachodniej, odłączono i przeniesiono do Kw 373				
288		Hrub.									
289		Hrub.									
290		Hrub.									
291		Hrub.									
292		Hrub.									
293		Hrub.									
294		Hrub.									
295		Hrub.									
296		Hrub.									

301	hip. 379/ rep. 364	Hrub. Podgórze	d. dr.	Waliko wski Paweł	– 1904–	ros.	s. 3: od S Solalska Droga,			
302		Hrub.								
303		Hrub.								
304	hip. 383 / rep. 368	Hrub. Podgórze	462, 463 d. dr.	Malinow ska Zofia	1904– 1963	po l. ro s.				
305		Hrub.								
306		Hrub.								
307	hip. 837/ rep. 371	Hrub. Podgórze	530 d. dr.	Cieselc zuk Władys ław	1892– 1945	po l. ro s.	sza. 450 rs			